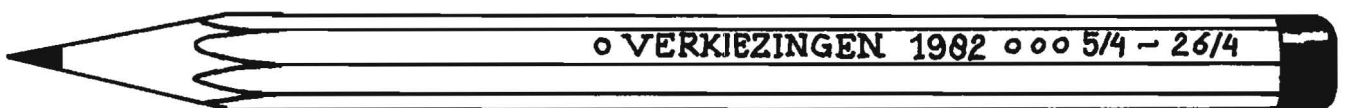
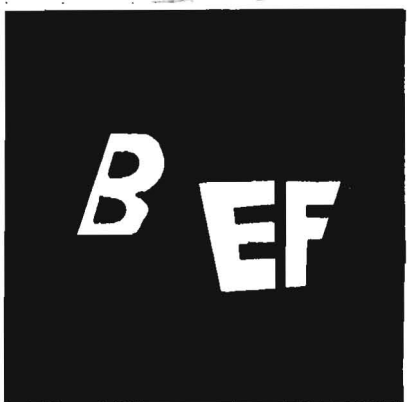
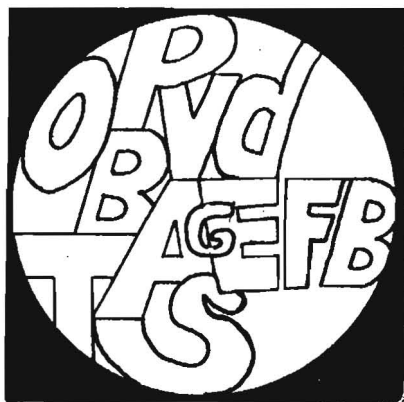
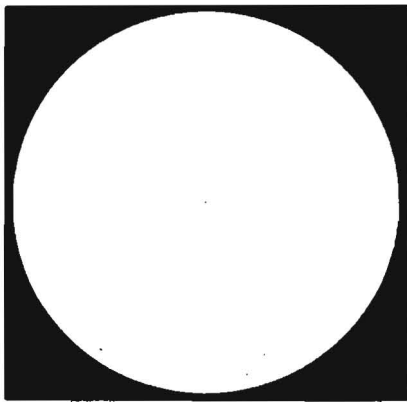

rustro

94

maart 1982

ROSTRA

BLAD VAN DE ECONOMISCHE FACULTEIT DER UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

REDACTIE

Adriaan Dorresteyn
Harko van den Hende
Joke Jansen Schoonhoven
Jos Jongstra
Rob de Klerk
Hans Koenhein

Verkiezingen

In de maand april worden studenten, staf- en tas-leden weer in de gelegenheid gesteld hun vertegenwoordigers in de fakulteits- en universiteitsraad te kiezen. Traditiegetrouw vindt u naast de oproep van de dekaan (de voorzitter van het dagelijks bestuur) een overzicht van de organisatiestructuur van de universiteit. Voor de studenten zijn er ook dit jaar de lijsten van de *Aktiegroep* en de *OBAS*. De stafleden kunnen weer kiezen tussen de *Partij van de Economisten* en de *Economische Fakulteits Belangen*. Bij de *Tas* vindt u die ene vertrouwde lijst onder aanvoering van Anya Kooijman.

Im het verkiezingsgedeelte van deze Rostra geven deze vijf groeperingen U de nodige informatie. Sommigen doen hun best U er met veel woorden en argumenten van te overtuigen dat de steun onontbeerlijk is voor een nieuw beleid, anderen achten een opsomming van plannen voor het komende academisch jaar voldoende. Naast deze verkiezingsinformatie in het u zo vertrouwde fakulteitsblad zal de *Folia* in april een extra katern aan dit onderwerp wijden voor de gehele universiteit. Uiteraard zal de propaganda in die maand nog op andere manieren op u afkomen. Hopelijk met als resultaat dat iedereen zijn/haar keuze zal kunnen maken. Bedenk daarbij dat door een te laag opkomstpercentage bij de verkiezingen een aantal zetels van de fakulteitsraad onbezet kan blijven!!

ADRES

Jodenbreestraat 23
kamer 1339
tel. 525 24 97
1011 NH Amsterdam
copy naar:
Rostra
Jodenbreestraat 23
kamer 1339
1011 NH Amsterdam
Adreswijzigingen te melden bij:
Studentenadministratie
Jodenbreestraat 23

ADVERTENTIES

Bij voorkeur schriftelijk
of telefonisch:
525 24 97 en 020 - 13 31 36
Tarieven:
1/1 pagina f 370.-
1/2 pagina f 300.-Bij 4 plaatsingen resp.:
f 350.- en f 285.-

OPLAGE: 2500
verschijnt 8x per jaar.

COVERDESIGN

Dick van Hell

DRUK

Drukkerij Kaal
Nieuwe Herengracht 61

- pag. 3 Oproep verkiezingen
- pag. 4 AGE
- pag. 5 OBAS
- pag. 6 TAS, EFB
- pag. 7 PvdE
- pag. 9 Welvaartmaatschappij en de gezondheidszorg;
Dr. P.C.J. de Koning
- pag. 12 De studiereis naar Nigeria; R.O.B. van den Bergh
- pag. 15 Het daghet in het Oosten; Sjon Hauser
- pag. 19 Lezingencyclus; Openbare Financiën
- pag. 21 De nieuwe Studie; Dick van Nes en Hans Oostendorp
- pag. 23 Dageraad; Dick van Nes

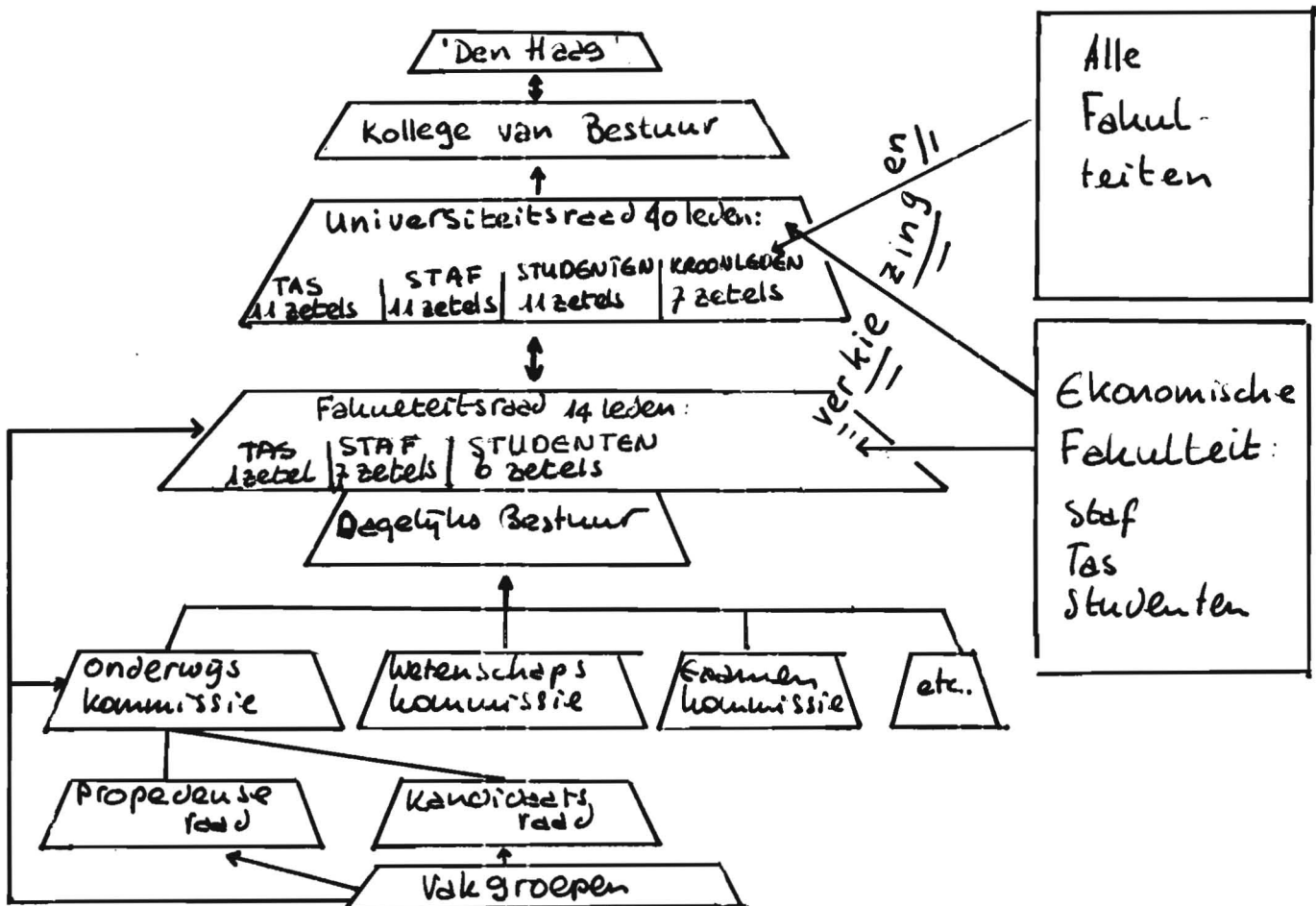
Dames en heren,

Binnenkort zullen opnieuw verkiezingen voor de Faculteitsraad worden gehouden. Ik kan mij voorstellen dat jaarlijkse verkiezingen voor een orgaan waarmee de meeste van u geen directe contacten hebben, niet gemakkelijk uw belangstelling zullen wekken. Aangezien de Faculteitsraad echter velerlei beslissingen over het reilen en zeilen van onze Faculteit neemt, hebben wij allen belang bij een zo goed mogelijke samenstelling hiervan. Als dekaan veroorloof ik mij derhalve op deze plaats nog eens uw aandacht voor de aanstaande verkiezingen te vragen.

Hoogachtend,

I. van der Zijpp,
dekaan.

WUB structuur

Aktiegroep Economen

De Aktiegroep in groepjes

De Aktiegroep is georganiseerd in groepjes. Mensen die ergens aan mee willen werken kunnen in een groepje stappen en zich zo richten op één onderwerp wat hun aantrekt. De Aktiegroep kent weliswaar ook algemene standpunten. Deze standpunten zijn echter kleiner in getal en minder uitgesproken dan vroeger. Bovendien worden die standpunten bepaald mede op grond van de discussies in de groepjes.

Het grote voordeel van deze organisatiestructuur is dat men binnen de Aktiegroep actief kan worden zonder over alles een standpunt te hoeven hebben. Dus hoeft men niet over alles mee te discussiëren.

De Aktiegroep in raden en commissies

Waarom besteedt de Aktiegroep zoveel tijd aan het raden- en commissie werk? De hoeveelheid energie die er in gestoken wordt vraagt om een gegede rechtvaardiging. Als je resultaten uit de raden en commissies wilt halen zul je je terdege moeten voorbereiden. En dan niet alleen maar de stukken lezen maar vooral een eigen mening en een eigen inbreng hebben. Die standpunten halen wij uit de groepjes en de plenaire vergaderingen. Vandaaruit wordt in de raden en commissies gewerkt. Dit is voor ons ook de garantie dat wij standpunten van studenten vertegenwoordigen. Bovendien is een achterban noodzakelijk om stand te houden in een zo bureaucratische toestand als de universitaire bestuursstructuur.

Het onderwijs en de twee-fasenstructuur (TFS)

Het belangrijkste onderwerp voor studenten wat het afgelopen jaar aan de orde is geweest, is de invulling van het nieuwe studieprogramma. Ook het komende jaar zal aan de TFS nog hard gewerkt moeten worden.

De Aktiegroep heeft zich vorig jaar, zoals vrijwel de gehele fakulteit, uitgesproken tegen de invoering van de TFS. Uiteindelijk is deze er toch gekomen. De Aktiegroep had toen de keuze om de invoering te boycotten of om te proberen een voor de studenten aanvaardbaar alternatief te bereiken. Onze medewerking aan de TFS hebben wij toen afhankelijk gesteld aan de invulling van het nieuwe studieprogramma. De mogelijkheid bestond dat door goede invulling van het vierjarige programma een beter programma kon ontstaan dan bij handhaving van het oude krakkemikkige-vijf-jarige programma.

Tijdens de voorbereidende periode hebben wij dan ook alles in het werk gesteld om voortdurend contact en overleg te hebben met de studenten. Bijvoorbeeld d.m.v. een onderwijsdag en de beide hearings. De verdere invulling van de TFS vergt nog veel werk. Het is juist bij deze nadere invulling van levensbelang om de vinger aan de pols te houden. Ook hierbij zullen wij zoveel mogelijk contact houden met onze medestudenten. Voor de resultaten tot nog toe willen wij verwijzen naar artikelen in deze en de vorige Rostra over de TFS;

Voor de huidige studenten is ook nog van de TFS te profiteren. Wij willen ons namelijk hard maken om de goede zaken uit het nieuwe programma versneld in te gaan voeren. We bedoelen dan

niet de kursusduur versneld terugbrengen van vijf naar vier jaar, maar bijvoorbeeld versneld combinatievakken en vrije studiepunten invoeren.

Tweede fase opleidingen

De wet TFS stelt dat slechts een beperkt aantal eerste-fase afgestudeerden door mag stromen naar de tweede fase. Wat betekent dit voor economen.

1) De beroepsopleidingen.

De duidelijkste beroepsopleiding die überhaupt bestaat is de accountancy opleiding. Deze opleiding moet dan ook gewoon blijven bestaan. Voor een beperkte doorstroom naar deze opleiding hoeven we niet erg bang te zijn. De opleiding heeft zijn sporen verdient en er is nog steeds een grote maatschappelijke behoefte aan accountants.

2) De lerarenopleiding.

Ook hier hoeven wij niet veel problemen te verwachten. De restricties op dit punt lijken voornamelijk bedoeld voor de letteren fakulteiten waar een zeer groot deel van de studenten de lerarenopleiding zal willen volgen, in tegenstelling tot bij ons.

3) De onderzoeksopleiding en andere beroepsopleidingen.

Hier kunnen wij, economen, wel problemen verwachten. Wat betreft de onderzoeksopleiding en de nieuw op te richten beroepsopleidingen is de minister onduidelijk. Slechts een (zeer) klein deel zal aan de tweede fase kunnen beginnen. Dit betekent dat meer mensen de opleiding zullen willen volgen dan dat er plaatsen zijn. Er zal ten eerste een goede selectieprocedure moeten komen. Maar ten tweede houdt dit in dat er op de arbeidsmarkt twee soorten economen verschijnen. Mensen die in de tweede fase hebben mogen doorstuderen, dus beter gekwalificeerd zijn, en mensen die dit om de een of andere (dubieuze) reden niet hebben mogen doen. Als het om de selectie gaat is er globaal aan twee soorten selectie te denken: op de persoon gerichte selectie en selectie door loting.

Op de persoon gerichte selectie

Hoe moeten individuele studieresultaten, bijvoorbeeld inkomen, huisvesting, ziekten, avondstudieproblemen etc. meegerekend worden. En hoe voorkom je dat allerlei lobbies gaan spelen om bepaalde mensen uit te selecteren.

Worden oudere (avond)studenten niet benadeeld boven jongere reguliere studenten?

Een dusdanige selectie heeft als heel groot gevaar in zich dat uitermate subjectief gekozen gaat worden.

KANDIDATEN FAKULTEITSRAAD

1. Dick van Nes
2. Caroline van Rhijn
3. Marcel Michelson
4. Rick le Roy
5. Gert Grift
6. Tobias Oudejans
7. Fons de Vries
8. Paul van Leeuwen
9. Marjon Brandenburg
10. Marc Peerdeman
11. Marijke Zewuster
12. Erica v. 't Leven
13. Meinte Ringia

KANDIDATEN UNIVERSITEITSRAAD

1. Daniël Engelsman
  2. Ernest Laane
  3. Joke Luttk
  4. Ernst Noorman
  5. Maud Kieft
  6. Edwin Seifert
  7. Erik Steketee
  8. Paul Bloemendaal
  9. Hein Pot
  10. Marc Koopmanschap
  11. Bert van Leeuwen
  12. Marc v.d. Weijde
  13. Ineke van Wierst
-

Een frisse wint

De OBAS met nieuw élan

Dit wordt de derde keer dat de OBAS meedoet aan de verkiezingen bij economie. Het is opnieuw hardstikke belangrijk dat jullie op de OBAS stemmen. Vorig jaar haalde de OBAS twee zetels om jullie studentenbelangen te behartigen. Nogmaals bedankt voor het in ons gestelde vertrouwen. Derk Kappelle en Kees Kuin hebben het er druk mee gehad!

Een paar mooie momenten uit het afgelopen jaar halen we nog even op. Zo stelde de OBAS-fractie voor om het onderwijsprogramma met de inhoud van de vakken, af te keuren omdat het veel te vaag was. Het onderzoeksverslag 1980 is mede door onze inbreng afgekeurd, omdat er niet uit bleek wat de planning van de komende jaren is. *Er sprak geen méter beleid uit.* Opnieuw stelde de OBAS een vraag over de puinhoop in de bibliotheek. Tenslotte heeft de OBAS zich sterk gemaakt voor internationale stages bij overheid en bedrijfsleven. Terwijl de beide studentenfrakties in de raad een goede samenwerking achter de rug hebben, verschilde de OBAS op dit punt duidelijk van mening met de Aktiegroep. OBAS: vóór AIESEC, die de stages verzorgt, Aktiegroep: tegen.

kamer

Vooraf is het belangrijk dat er nu een eigen OBAS-kamer is. Kamer 3117. Met informatie over fakulteitszaken en universiteitszaken, met een map oude tentamens, met informatie over vakken buiten onze fakulteit, met informatie over internationale stages bij overheid en bedrijfsleven via de AIESEC, en met versgezette koffie. Daarin komt ons nieuwe élan tot uitdrukking.

vrijheid

Er is overigens geen sprake van het afwerpen van oude plunje. De OBAS gaat mee met onze tijd, en nieuw élan is wat er nu ontbreekt. Zoals je aan onze posters hebt kunnen zien komt de OBAS op voor de belangen van de studenten als nooit tevoren. Wie het florerende OBAS-kamerburo kent, weet hoe serieus wij dat nemen. Overal pleit de OBAS ook voor een studie van internationaal nivo. Kwaliteit staat voorop. Onvoldoende toereikend is dan de slogan: Met Marx meer mans! Simpele doktrines zijn in iets kreatiefs en karaktervormends als een wetenschappelijke opleiding uit den boze.

Vrijheid ligt de OBAS ook na aan het hart. Ons uitgangspunt is dat binnen de randvoorwaarden die de universiteit moet scheppen, de student zelf de verantwoordelijkheid draagt voor het met succes afronden van de studie. Daarom vindt de OBAS dat de student zoveel mogelijk vrijheid in programmakeuzes moet worden gelaten.

twee zetels

Uitdrukkelijk wijs ik er op, dat de OBAS je studentenbelangen behartigt. Pleiten voor meer vrijheid in andere delen van de wereld is hard nodig, de OBAS beschouwt dit echter niet als haar taak om één speciale reden: dit behoort tot ieders verantwoordelijkheid als burger. Daarom laat de OBAS je daarin vrij. Je belangen als student zijn bij de OBAS natuurlijk in goede handen. Daarom

vraag ik je eraan mee te helpen, dat de OBAS weer minstens twee zetels krijgt. Dan komt er bovendien, met Lowan, een bekwame vrouw in de raad. Wij lopen ons al warm.

niemand pakken, nu al starten

Ik had het er over dat de student zoveel mogelijk vrijheid gelaten moet worden. Dat is ook ons richtsnoer bij de bemoeienis met de invulling van de nieuwe tweefasenstructuur. De OBAS heeft dan ook een alternatief plan op tafel gelegd, dat na de propedeuse niet nog eens twee trimesters verplicht doctoraal kent. De studie zou anders namelijk voor meer dan 40% uit verplichte stof gaan bestaan. De OBAS pleit voor één trimester verplicht doctoraal om de keuzemogelijkheden van de student te vergroten. De studie kan dan beter aansluiten bij de interesses van de student en tenminste mogelijkheden scheppen voor het bereiken van een behoorlijke specialisatiegraad. In verband met de vervolgopleiding van accountants is dit voor hem zelfs een eis. Als jullie dit lezen is er al veel beslist over de tweefasenstructuur. Er blijven toch ook nog veel belangrijke dingen over die de OBAS naar voren zal brengen:

- goede overgangsregelingen voor huidige studenten. Zij moeten ruime mogelijkheden houden de studie af te maken met dié termijnen die zij zelf voor ogen hebben gehad toen zij gingen studeren. Zij mogen onder geen beding gepakt worden door de nieuwe structuur. Dit geldt vooral voor huidige propedeusestudenten.
- actieve voorlichting over studieprogrammering
- geen gebonden keuzevakken (kies 2 uit 6), maar ruime keuzemogelijkheden
- zoveel mogelijk de selectieve werking tegengaan, die uitgaat van sommige verplichte niet-ekonomische hulpvakken
- nu al starten met de ontwikkeling van de tweede-fase-opleidingen, opdat studenten zo snel mogelijk weten wat hun mogelijkheden zijn.
- onbelemmerde doorstroming naar de tweede fase
- ook studenten die volgens het huidige programma afstuderen de mogelijkheid bieden een tweede-fase opleiding te volgen.

onderwijs & onderzoek

Voor het huidige onderwijs zal de OBAS met name de volgende voorstellen doen:

- 1 Ondanks bezuinigingen subsidies blijven verlenen aan de organisatie van symposia, die de ekonomische achtergrond van aktualiteiten blootleggen.
- 2 De vakken wiskunde en statistiek nu al meer oriënteren op toekomstige vakken als computergebruik en methoden & technieken van ekonomisch onderzoek.
- 3 Toekomstige combinatievakken nu al ontwikkelen en aanbieden in het doctoraal. Dat is niet minder dan een vereiste als men wil meegaan met de tijd.
- 4 Onderzoeksactiviteiten van het wetenschappelijk personeel inpassen in de studie. De OBAS denkt dan aan regelmatig door het we-

---

KANDIDATENLIJST FACULTEITSRAAD

1. Han van Wijk
2. Loanne Son
3. Mark Jan Beutler
4. Everhard van den Brakel
5. Marijke van de Berg
6. Hans Blikslager
7. Prakash Mungra
8. Lodewijk van der Heyden
9. Geert Jan Bruinier
10. Geert Glimmerveen
11. Derk Kapelle
12. Kees Kuin

KANDIDATENLIJST UNIVERSITEITSRAAD

1. Han van Wijk
  2. Marijke van de Berg
  3. Alfred Levi
  4. Mark Jan Beutler
  5. Geert Glimmerveen
  6. Lodewijk van der Heyden
  7. Everhard van der Brakel
  8. Geert-Jan Bruinier
  9. Lex Rijnink
  10. Rob Zwager
  11. Peter Kievit
  12. Rein Kylstra
  13. Michel Polderman
  14. Freck Stoffel
  15. Emile Piccardt
  16. Derk Kappelle
-

TAS Programma 1982 - 1983

De TAS-fractie heeft in het afgelopen jaar, naast de docenten- en studentenfracties in de raad, haar stem weer laten horen. In het zicht van de komende raadsverkiezingen zetten we nog eens op een rij wat in het afgelopen jaar is bereikt en waar onze stem mede-bepalend is geweest voor het gevoerde beleid.

- a) Daar waar zinvol en nodig was, werd een TAS-vertegenwoordiging in een aantal commissie's gefintroduceerd. We denken hierbij aan de Commissie 350 jaar UvA, 60 jaar FEW en b.v. de Geschillen-Commissie, die alleen bijeenkomt indien er een geschil aanhangig wordt gemaakt.
- b) De Fractie sprak zich uit voor het eventueel instellen van een Open Faculteit. Een initiatief dat de TAS-geleding aanspreekt, omdat het de mogelijkheid schept 'tweede-kans' onderwijs te gaan volgen.
- c) De Fractie ondersteunde een motie om het symposium 'Ekonomie en Wapenbeperking' op 20 november j.l. voor iedereen (studerend en/of werkzaam in de faculteit) toegankelijk te maken.
- d) Zij schaarde zich achter het besluit, dat het verlenen van een eredoctoraat ter gelegenheid van het 350-jarig bestaan van de UvA niet mocht plaatsvinden wegens het voortijdig publiceren van een vertrouwelijke voordracht.

Tenslotte werd in de TAS-Commissie besloten voortaan een zg. TAS-Overleg te houden. De opzet is om de TAS de gelegenheid te geven zelf mee te doen aan de bijeenkomsten en een eigen inbreng te hebben. Dit overleg zou tevens dienen om de informatie uit de raad te bespreken, zodat de achterban wat meer betrokken wordt bij het wel en wee van de faculteit.

Voor de komende periode zien wij o.a. het belang van onderstaande punten:

- 1) Ondanks verder gaande bezuinigingen (het vacature-percentage liep per brief van het C.v.B. d.d. 18-12-'81 op tot 12,5%), dient de TAS niet de dupe te worden van de formatie-inkrimping. Zij staat vóór alle geledingen evenredig te laten inleveren.
- 2) De bewaking van de functie-omschrijving. De fractie is van mening van dat taken niet uitgehold dienen te worden en dat ingeval van taakverzwaring de waardering dienovereenkomstig aangepast dient te worden.
- 3) Hoewel er geen permanente vertegenwoordiging van de TAS in het faculteitsbestuur bestaat, blijft de afspraak gestand, dat ingeval er TAS-zaken aan de orde komen, het bestuur een TAS-afvaardiging uitnodigt.
- 4) Wij zullen aandacht blijven vragen voor het probleem van onderbezetting in de Reprafdeling.

- 5) Mede in samenwerking met het onlangs opgerichte Vrouwen-Overleg binnen de faculteit zetten we ons in voor een vrouwvriendelijker gemeenschap. Wij denken hierbij aan het symposium 'Vrouw en Ekonomie' dat ook mede georganiseerd gaat worden t.b.v de TAS-vrouwen.

Onze inspanningen om deze en andere doelen te bereiken verdienen uw betrokkenheid en steun. Wij rekenen op u!

TAS-Fractie Anya H.M. Kooijman

Mw S.E. Langenberg-Slengard (niet verkiesbaar)

Economische Faculteits Belangen

Programma maart '82

Voor het beleid in de faculteitsraad achten wij de volgende punten van belang.

Onderwijs

1. Bijzondere aandacht voor handhaving van de kwaliteit van onderwijs en onderzoek bij invoering van de tweefasen-structuur.
2. Uitvoering c.q. verbetering van onderwijs-evaluatie en procedures van overleg met studenten voor elk vak in elk blok, teneinde lering te trekken uit de verkregen ervaringen.
3. De bevordering van de mogelijkheden tot experimenteel onderwijs juist in de tweefasen-structuur.
4. Handhaving van de omvang en de kwaliteit van het avondonderwijs. Bijscholing wiskunde continueren.
5. Ontplooien van verdergaande activiteiten op het gebied van het Post Academisch Onderwijs.
6. Betere interne communicatie tussen vakgroepen bij de uitwerking van het onderwijsprogramma. Streven naar een nauwere samenwerking met andere onderwijsinstellingen op het vakgebied van onze faculteit.
7. Bij docentenbenoemingen dienen - naast vak-kennis en onderzoekbekwaamheid - ook onderwijsbekwaamheid en onderwijsmotivatie een belangrijke rol te spelen.

KANDIDATENLIJST

1. Dr. H.A.A.M. Thoben
2. Drs. H.F. Koster
3. Drs. F.T.M. Klijn
4. Drs. R.C.W.v.d. Voort
5. Dr. Ir. R. Maes
6. Drs. E. Dirksen
7. Dr. H.J. Noortman
8. Drs. A.R.D. van Slijpe
9. Drs. H.M.A. Koenders
10. Dr. L.A. Ankum
11. Dr. A.H.M. Schrama
12. Dr. P. Verburg
13. Dr. A.B. Frielink

Onderzoek

1. De gevolgen van actuele en nieuwe vakatuerestops alsmede van de invoering van de tweefasen-structuur mogen niet volledig worden afgewenteld op de onderzoekstijd.
2. Bevorderen van maatregelen die beogen meer formatie te verkrijgen op grond van onderzoekprestaties.
3. Vakgroepen beslissen over een rechtvaardige verdeling van de voor onderzoek beschikbare tijd, met inachtneming van een individueel minimum. Ook voor doktoraalstudenten moet deelname aan onderzoekactiviteiten in de studie worden ingepast.
4. Verbetering van de uitwisseling van informatie over op gang zijnde onderzoekprojecten ter stimulering van voortgang en kwaliteit van het onderzoek door het bevorderen van colloquia en seminars, ook gericht naar buiten de faculteit.
5. Het stimuleren van promotie-onderzoek door wetenschappelijk medewerkers.
6. Grotere samenwerking tussen de Stichting voor Economisch Onderzoek en de faculteit, zowel t.a.v. het onderzoek als t.a.v. de opleiding tot het doen van onderzoek.
7. Gericht streven naar participatie door de faculteit en de aan haar gelieerde onderzoeksinstituten in regionale, nationale en internationale onderzoeksprogramma's, o.a. door

Partij van de Ekonomisten

Binnenkort kunnen de geledingen in de universitaire gemeenschap zich weer uitspreken over de samenstelling van de (sub-, inter-, en gewone) fakulteitsraden. Het wetenschappelijk personeel van de economische faculteit kan daarbij kiezen tussen efb en de PvdE.

Hieronder treft u de kandidatenlijst en het programma van de PvdE aan. Dezen werden vastgesteld op de PvdE-vergadering van 2 maart j.l.

KANDIDATENLIJST

1. B. Schoorl	(Mikro)
2. I. Wahab	(ISMOG)
3. M. Brouwer	(Bedrijfseconomie)
4. J. Lambooy	(Geografie)
5. P. van Batenburg	(Wiskunde en Statistiek)
6. R. de Klerk	(Makro)

Demokratie als vorm van samenwerking

De PvdE heeft sinds jaren de goede gewoonte programma's in korte zinnen te formuleren en puntsgewijs te presenteren. Ook ditmaal treft u deze opsomming hieronder aan. Uit dit programma blijkt dat de PvdE grote waarde blijft hechten aan samenwerking tussen de geledingen van de faculteit, een samenwerking welke gestalte krijgt in een democratische besluitvorming. Die besluitvorming zal moeten plaatsvinden in de fakulteitsraad en in de vakgroepen. De PvdE wil daarbij de decentralisatie bevorderen. Dat betekent dat wij een democratische besluitvorming op een zo laag mogelijk niveau voorstaan en uitholling van de discussie in vakgroepen en fakulteitsraad tegen zullen gaan. Die uitholling vindt plaats als te veel wordt overgelaten aan het bestuur, de vaste commissies en ad hoc commissies. In dit licht moet ook ons standpunt worden begrepen dat niet méér aandacht aan bestuurlijke activiteiten moet worden gegeven dan onderwijs en onderzoek vereisen. Want democratische besluitvorming betekent o.i. ook: knopen durven doorhakken zodat het kommissiewerk binnen de perken blijft.

Het raadslidmaatschap vatten wij daarom niet op als sinecure. Wij verlangen van hen - en de kandidaten zijn daartoe bereid - dat zij voeling houden met de achterban als ook met het fakulteitsbestuur. De door ons beoogde samenwerking tussen de geledingen vereist tevens de bereidheid tot overleg met studenten, TAS en andere w.p. groepering.

Kandidatenlijst

De PvdE hecht waarde aan continuïteit in het raadswerk. Daarom verheugt het ons bovenstaande kandidatenlijst te kunnen presenteren. Schoorl en Wahab zijn lid van de huidige fakulteitsraad, de Klerk heeft zitting gehad in een vorige en Lambooy heeft UR-ervaring. Brouwer en van Batenburg staan voor de eerste maal op onze lijst, zodat van 'vergrijzing' geen sprake hoeft te zijn.

De visie van de PvdE op het lidmaatschap van de fakulteitsraad houdt ook in dat alleen diegenen kandidaat worden gesteld die ook daadwerkelijk zitting gaan nemen als ze worden gekozen. Daarom willen de PvdE-leden Boukema, Driehuis,

Klant, Venekamp en Hartog - allen kroondocenten - te kennen geven dat zij de kandidatenlijst en het programma ondersteunen.

Programma PvdE

Wij zullen ons beleid in de fakulteitsraad baseren op de volgende uitgangspunten:

1. Onderwijs en onderzoeksactiviteiten staan niet los van elkaar en dienen gelijkelijk behandeld te worden.
  2. Niet meer aandacht moet worden gegeven aan bestuurlijke activiteiten dan onderzoek en onderwijs vereisen.
  3. Evenredige verdeling van onderwijs, onderzoeks- en bestuurstaken waarbij evenwel binnen vakgroepen enige specialisatie niet uitgesloten is als hiermee optimalisatie van gegeven capaciteiten kan worden bereikt.
  4. Samenwerking tussen alle geledingen in de faculteit en democratische besluitvorming in de geest van de WUB.
  5. De fractie houdt voeling met de achterban, alsmede met het fakulteitsbestuur.
  6. Bij belangrijke en mogelijke controversiële kwesties zal de achterban in een vergadering geraadpleegd worden.
- ### Onderwijs
7. Bezuinigingen die op onaanvaardbare wijze de kwaliteit van onderwijs en onderzoek aantasten, dienen te worden tegengegaan.

De concrete punten van ons programma zijn:

8. Kwaliteitshandhaving of -verbetering van het onderwijs in het nieuwe twee-fasen-programma door voortdurende evaluatie; in verband hiermee flexibiliteit m.b.t. niet alleen de inhoud, maar ook vorm van onderwijs.
9. De faculteit is een instelling van wetenschappelijk onderwijs, en mag niet door de bezuinigingen een veredelde instelling van beroeps-sonderwijs worden.
10. Een zodanige invulling en afstemming op elkaar van de vakken in de propedeuse dat voor studenten een breed overzicht van het vak ontstaat.
11. De kwaliteit van dag- en avondopleiding moeten gelijkwaardig zijn.

Onderzoek

12. Onderzoek door studenten moet bevorderd worden; waar mogelijk afstudeerprojecten van studenten onderbrengen in het lopende onderzoek van vakgroepen.

13. Stimuleren van thema-colloquia, gastcolleges, congressen, etc.

14. Waarborgen dat medewerkers in tijdelijke dienst gelegenheid krijgen aan beoordelingen te voldoen.

15. Verbetering van onderzoeksinfrastructuren, in het bijzonder ten behoeve van degenen die op dit moeilijkheden ondervinden.

16. Nauwere contacten op onderzoeksgebied tussen SEO en de faculteit.

17. Het fakulteitsbestuur dient te zoeken naar werkbare oplossingen van het probleem 'nul-auteur'.

18. Actief beleid t.a.v. verwerving van onderzoeksgelden van binnen en buiten de Universiteit.

Bestuur en Beheer

19. De formatietoekenning dient te geschieden op basis van de onderzoeksproductie en een realistische onderwijsplanning.

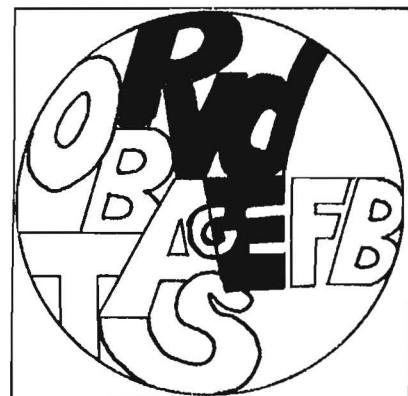
20. Decentralisatie en bevordering van efficiency in de besluitvorming waar mogelijk; vakgroepen zijn daarbij primair verantwoordelijk voor het onderwijs en onderzoek.

21. Vertrouwelijkheid in bestuursaangelegenheden moet alleen in acht worden genomen wanneer belangen van personen geschaad zullen worden door openbaarheid.

22. Bevordering van de mobiliteit binnen de faculteit van het personeel in het belang van onderwijs en onderzoek.

23. Vakgroepen dienen een actief beleid te voeren m.b.t. bevordering en beoordeling van het personeel.

24. Verbetering van het functioneren van de bibliotheken en overleg met de UB over de verdeling van de inkrimping bij het aanschaffen en kredietbeleid.

Loting

Loting heeft als nadeel de volstrekte willekeur maar heeft juist ook als voordeel die objectieve willekeur.

De Aktiegroep wil zich tenminste hard maken voor een vrije doorstroming naar de tweede fase en als dit niet volledig mogelijk is pleit zij voor een zo eerlijk mogelijke selectie voor die tweede fase. Wars van alle subjektieve, lobby en clanchachtige invloeden. Loting is vooralsnog het enige alternatief.

Als dit niet mogelijk is, dan denken wij erover om iedere beperkende doorstroomregeling te boycotten. Dit kan enkel effectief zijn wanneer dit landelijk gecoördineerd wordt.

Vrouwen

Ekonomie is nog steeds een studie voor mannen. Weinig vrouwen studeren ekonomie en dus ook weinig vrouwen bekleden banen voor ekonomen. Juist die leidinggevende en verantwoordelijke banen worden zo voor 50% van de bevolking afgesloten.

De Aktiegroep wil voor vrouwen op deze fakulteit een gunstig klimaat scheppen. Konkreet betekent dit steun aan het vrouwen-overleg. Handhaving van de wiskunde-bijscholingskursus waar relatief meer vrouwen dan mannen gebruik van maken. Aktieve steun aan vrouwenstudies en onderzoek naar 'vrouwen en de ekonomie'. Opnemen van vrouwenstudies als keuze- en combinatievak in de TFS.

Avondopleiding

Onze fakulteit mag zich gelukkig prijzen met een goedlopende avondopleiding. Deze avondopleiding garandeert hetzelfde afstudeernivo als de

vervolg OBAS pag. 5

tenschappelijk personeel te verzorgen onderzoekspresentaties. En aan meer contact tussen de fakulteit en de Stichting voor Economisch Onderzoek.

5 In het doktoraal meer gelegenheid kreëren voor afstudeeronderzoeken in plaats van scripties.

6 Zoveel mogelijk kandidaatsassistentplaatsen kreëren.

7 Het huidige doktoraal diploma, waarop uitsluiten de C-vakken worden gespecificeerd, vervangen door een dossierdiploma. Daarop worden alle tentamens vermeld waarvoor men geslaagd is.

8 Aanmoedigen van stages bij overheid en bedrijfsleven.

9 Verwerven van gastdocentschappen.

10 Hoorzitting over een zo spoedig mogelijke verhuizing van de fakulteit naar een mensvriendelijker omgeving. De OBAS denkt aan een gebruikerskontraat voor het paleis op de Dam.

avondstudenten

De fakulteit moet eens ophouden met het voortdurend vergeten van de grote groep avondstudenten. Hoorzittingen die óók betrekking hebben op het wel en wee van avondstudenten moeten gewoon 's avonds georganiseerd. Laat hun inspraak geen wassen neus zijn. Schep duidelijkheid over de consequenties van de invoering van de tweefasenstructuur voor de avondstudie. Ten behoeve van de nieuwe avondstudenten moet de avondstudieduur zo snel mogelijk vastgesteld worden. Zeer ruime overgangsregelingen moeten worden ontworpen. Het avondstudiediploma moet gelijkwaardig blijven aan dat van dagstu-

dagopleiding. De beperkte inschrijvingsduur die door de TFS geïntroduceerd wordt is voor de avondopleiding een dodelijke zaak.

Verlenging van de inschrijvingsduur, gekoppeld aan een twee keer zo lange cursusduur voor de avondstudie is tot nu toe niet bereikt. Deze verlenging is in Den Haag niet alleen een technische zaak. Er blijkt ook politieke wil voor nodig te zijn. Dat betekent dat wij politieke druk uit gaan oefenen om het tweede kans onderwijs in de ekonomie te handhaven.

Symposium

Vorig jaar november heeft de Aktiegroep een zeer geslaagd symposium 'Ekonomie en Wapenbeperking' georganiseerd. Hierin werd beoogd om ook de universiteiten te betrekken in de maatschappelijke discussie over kernwapens en de wapenwedloop. Op het symposium werd veel aandacht besteed aan de economische aspecten van defensie-uitgaven voor zowel het westen, oosten als het zuiden. Met name werd ingegaan op werkgelegenheidsaspecten. De symposium map, waarin een bijdrage van alle sprekers, is nog steeds te verkrijgen bij de SEF.

De Aktiegroep is van plan volgend jaar een symposium over Indonesië en ontwikkelingshulp te organiseren. Op deze manier proberen wij de aktualiteit binnen de muren van de fakulteit te halen.

Onderzoek in de studie

Sinds kort draait een groepje 'werk in je buurt' naar aanleiding van vragen van het wijkopbouworgaan Oud West aan de wetenschapswinkel. Deze vragen gaan over een banenplan voor de buurt waarbij de mensen zelf hun werkgelegen-

denten. Een derde kollegeavond in de week zullen we niet aanvaarden.

Als je het goeddeels met ons eens bent, en je verwacht, terecht, dat je studentenbelangen bij de OBAS in goede handen zijn, neem dan de moeite om ook op OBAS te stemmen. Beter voor jou, beter voor de fakulteit.

fakulteit van 'naam'

Want nieuw elan heeft ook onze fakulteit broodnodig. De fakulteit zou zelf aan marketing moeten gaan doen, zoveel heeft de jubileumrede van Prof. Stuivenberg wel duidelijk gemaakt. Bij de overschakeling naar tweefasenstudieprogramma's zullen wij onze naam moeten waarmaken, dat wij voor de doktoraalstudenten relatief veel keuzevrijheid kennen. Als de fakulteit ervoor kiest wiskundedeficiënten op te nemen, zal zij opvallend in de lucht moeten zwaaien met een zorgvuldig uitgewerkt en haalbaar studieprogramma. Evenzo voor avondstudenten.

Ook vindt de OBAS dat onze fakulteit zich moet gaan toeleggen op het ontwikkelen van combinatievakken. Dat worden visitekaartjes.

Bij dit alles is het zéker voor de studenten van het grootste belang, dat wij ons kwalitatief met de andere economische fakulteiten kunnen meten. Om een fakulteit 'van naam' te kunnen zijn is meer nodig: onderzoek. De taak ligt vóór ons om in een klimaat van toenemende bezuinigingen en met een veranderende onderwijsstructuur, niet alleen onze 'amsterdamse school' veilig te stellen, maar vooral ook door het verder stimuleren van onderzoekstradities een vooraanstaande wetenschappelijke positie te bevechten.

Han van Wijk

heid scheppen. Het voorbereidingsgroepje probeert van dit projekt probleemgericht onderwijs te maken. Dit kan door papers te schrijven maar ook door bijvoorbeeld in het kandidaats of doktoraal door middel van het onderzoek een vrijstelling voor een vak te krijgen.

Alternatief onderwijs

Dit jaar is voor het eerst het vak mikro-alternatief gegeven. Dit vak is het resultaat van een studenten initiatief om het bestaande programma om te buigen in een alternatief programma. Ondanks de tegenwerking in het begin lijkt iedereen tevreden te zijn met het experiment. Dit jaar zijn een aantal studenten in de weer gegaan om ook het bedrijfsonderwijs onder de loep te nemen.

Het alternatief mikro en het toekomstig alternatief bedrijfs hebben de steun van de Aktiegroep. Juist deze activiteiten mag je van studenten op een wetenschappelijke opleiding verwachten. De fakulteit moet deze initiatieven dan ook ondersteunen door studiepunten compensatie voor die mensen die actief meewerken aan opstellen van nieuwe programma's.

Slot

Over al deze onderwerpen, hun ontwikkeling en de nieuwe onderwerpen die in de toekomst door de huidige aktiegroepers en de nieuwkomers aangepakt (gaan) worden, kun je je wekelijks informeren door OPOE te lezen. Je kunt OPOE kopen in de vrije verkoop (kantine) of je kunt abonnee worden (kamer 2163). Op kamer 2163 kun je ook terecht voor nadere informatie of als je mee wilt gaan draaien in een groepje. Telefonisch zijn we bereikbaar onder nummer 525-4122 of -4134.

Was getekend,

AKTIEGROEP EKONOMEN

vervolg EFB pag. 6

deelname aan bestaande en nieuw op te richten werkgemeenschappen.

Bestuur en Beheer

1. Bestuurstaken dienen verdeeld te worden over alle leden van de facultaire gemeenschap. De benoeming van leden van commissies e.d. geschiedt met inachtneming van specifieke bekwaamheden.
2. De faculteitsraadsleden van de geleding 'wetenschappelijk corps' dienen zoveel mogelijk uit verschillende vakgroepen afkomstig te zijn.
3. De regel dat raadsleden zonder last of ruggespraak handelen, dient in ere gehouden te worden.
4. Personeelsbenoemingen geheel los van politieke overwegingen.
5. Meer delegatie van besluitvorming aan dagelijks bestuur van de fakulteit en vaste commissies.
6. Kritische bewaking van een juiste verdeling van de facultaire kredieten.

De welvaartmaatschappij en de gezondheidszorg voor zijn burgers;

Een afbrokkelende relatie?

Kan de welvaartmaatschappij nog wel als voorheen garant staan voor de gezondheidszorg van zijn burgers? Maatregelen zoals voorgesteld door Den Uyl/Dales wijzen bepaald niet in die richting. Zowel aan de kant van de vragers naar, als aan de kant van de aanbieders van gezondheidszorgdiensten probeert de regering door maatregelen dit stukje zorgvuldig opgebouwde welvaartstaat voor zover mogelijk in stand te houden.

Ik zeg hier duidelijk 'voor zover mogelijk' want het nieuwe realisme van het socialisme kan niet meer voorbij aan de sombere cijfers over 's lands financiën en het steeds dichter benaderen van zogenaamde kostschooleconomie (het overgrote deel van het nationaal inkomen wordt kollektief besteed; voor individuele keuzevrijheid blijft steeds minder over.)

Ik zou het hier willen hebben over het momenteel wat minder aandacht trekken- de voorstel van Den Uyl een greep te krijgen op het inkomen van vrije beroepsbeoefenaren, lees inzake de medische specialisten.

Acceptabele inkomens

De specialisten verdienen gemiddeld f 16.000 meer dan wat de Tweede Kamer en kabinet aanvaardbaar achten. Van deze groepen verdienen b.v. de cardiologen f 227.000 meer dan acceptabel wordt geacht. (Zie debat inkomens vrije beroepsbeoefenaren in de Tweede Kamer dd 20-1-82). Wat wordt door de regering acceptabel gevonden? Een acceptabel inkomen dat gelijk is aan dat wat een ambtenaar met een vergelijkbare positie verdient, vermeerderd met 45% vanwege het voorzien in eigen pensioenvoorziening en andere additionele kosten van de vrije beroepsbeoefenaar.

Het moge duidelijk zijn dat overmatig grote inkomens die verworven worden zonder dat daar overmatige risico's en onzekerheden tegenover staan voor regulering in aanmerking komen.

Of dit wat de gezondheidszorg betreft voldoende zoden aan de dijk zal zetten valt te betwijfelen. Dat met een dergelijke ingreep de welvaartstaat nog wel garant kan blijven staan voor de gezondheidszorg van zijn burgers, zonder de premies aanzienlijk te verhogen, ligt niet in de lijn der verwachtingen.

Het is het *consumptiebevorderende* aspect van de financiering van de gezondheidszorg dat in belangrijke mate aan het 'onbetaalbaar worden' van deze zorg bijdraagt.

Vraag en Aanbod

Het is van belang na te gaan hoe het gebruik van de voorzieningen die de gezondheidszorg 'aanbiedt' wordt beïnvloed door dit aanbod.

Ik zal hier de belangrijkste oorzaken inventariseren welke ten grondslag liggen aan de invloed van het aantal ziekenhuisbedden en van het financieringssysteem op (a) het verwijzingspatroon van de huisarts, en (b) het opname- en behandelingsbedrag van de specialist. ^{1 t/m 4}

Is de omvang van het aantal ziekenhuisbedden in een regio overvloedig, dan zal het honorerings- en financieringssysteem een belangrijke impuls opwekken om deze bedden te bezetten.

Aangezien heden ten dage de patient onvoldoende inzicht heeft zowel in de aard van de klacht, als de medische mogelijkheden om de klacht te verhelpen, verlaat hij zich op het oordeel en advies van zijn huisarts ¹.

Niet zelden is de patient van mening dat 'het beste om zijn gezondheid te verbeteren nog niet voldoende is' en dringt hij niet zelden aan op doorverwijzing naar een specialist.

Gaat er in eerste instantie reeds van de vraag zelf een consumptiebevorderende invloed uit, ook het aanbod heeft in zekere zin een dergelijk karakter. Zonder verder op deze plaats te willen oordelen of en in hoeverre medici zich bij hun besluitvorming laten leiden door financiële motieven, wil ik hier nader ingaan op de verschillende honoreringssystemen en de financiering van het ziekenhuis.

huisarts

Het *huisartsenhonoreringssysteem* bevat in principe een stimulans voor behandeling van een patient door een specialist, ook al zou dat medisch gezien niet strikt noodzakelijk zijn. Het is voornamelijk het abonnementensysteem van de huisarts, dat in zich de mogelijkheid heeft van een gemakkelijke verwijzing naar de specialist, hetzij op initiatief van de huisarts zelf, hetzij op verzoek van de patient.

Het schrijven van een verwijskaart naar de specialist kost de huisarts niets, het levert hem ook niets op, behoudens wellicht dat bij een intensieve verwijzing zijn aantal ingeschreven patiënten hoger kan worden dan de door de LVH (Landelijke Huisartsen Vereniging) gewenste 2200 à 2500. Er zijn immers praktijken van 3000 en meer ingeschrevenen (gemiddelde praktijkgrootte 1978: 2800 zielen).

Dr. P. C. J. de Koning is in 1980 gepromoveerd aan de *Fakulteit der Economische Wetenschappen van de UvA* bij Professor Verburg. Titel van het proefschrift: *Kwantificeren van factoren t.b.v. regionale strategische beleidsvoering voor ziekenhuizen. Thans werkzaam bij de Informatie en Communicatie Unie te Zwolle.*

De huisarts verdient relatief het meest als hij zo weinig mogelijk tijd besteedt per patiënt, casu quo zo veel mogelijk patiënten naar de specialist verwijst*

Specialist

Het *specialistenhonoreringssysteem* heeft in principe ook een consumptiebevorderend karakter. Aangezien het aantal specialisten in dienstverband vooralsnog verwaarloosbaar is, worden de meeste specialisten in Nederland gehonoreerd volgens het verrichtingsstelsel. Dit is zo in de ziekenfondswetgeving geregeld en wordt ook voor de particuliere patiënten toegepast, zij het dat de tarieven in beide gevallen niet hetzelfde zijn. **Naarmate de specialist minder verrichtingen doet en derhalve minder verrichtingen kan declareren, loopt zijn inkomen de kans dienovereenkomstig te dalen bij onvoldoende manifeste, strikt noodzakelijke vraag.**

Ziekenhuis

Het *ziekenhuis* is op zijn beurt weer gebaat met een zo hoog mogelijke bezettingsgraad en een zo goed mogelijke benutting van de onderzoeks- en behandelingsafdelingen. Globaal gesproken worden alle ten behoeve van de patiënt uitgevoerde verrichtingen, in overleg met het COZ (Centraal Overleg Ziekenhuistarieven) aan de ziekenfondsen en verzekeringsmaatschappijen door te berekenen tarieven ingecalculerd. Zo verhoogt een toename van de bedbezettingsgraad en van het

*Wat betreft het verwijzingsbeleid van de huisarts dient echter een kanttekening te worden geplaatst: De directe invloed van de huisarts op het totaal aantal verwijskaarten is lager dan algemeen wordt aangenomen, gezien zijn beperkte invloed op het relatief grote aantal (50%) ⁴ zgn. pseudoverwijzingen, zoals b.v. achterafverwijskaarten, die betrekking hebben op patiënten, die met nieuwe aandoeningen buiten de huisarts om bij de specialist komen.

Zit er in uw accountancy-carrière evenveel voortgang als in uw studie?

De accountancy-studie vraagt een inspanning die niet onderschat mag worden. Het is daarom redelijk dat die inspanning in de praktijk gehonoreerd wordt. De voortgang die met de studie geboekt wordt, moet z'n weerslag vinden in werk en verantwoordelijkheden.

Door de organisatie van het kantoor en de indeling van het werk is het bij Coopers & Lybrand mogelijk, steeds aan de studie aansluitend werk te vinden. U werkt er, als assistent-accountant, niet steeds op dezelfde opdrachten. Maar er worden u, naarmate uw kennis en vaardigheid toenemen, andere, bij het stadium van uw ontwikkeling passende werkzaamheden toevertrouwd.

Het is duidelijk dat de optimale aansluiting van werk en studie uw motivatie en studieresultaten positief beïnvloedt. Daarom is de voortgang, zowel in de studie als in verantwoordelijkheid in het werk voor de assistent-accountants bij Coopers & Lybrand zo gunstig ten opzichte van het gemiddelde.

Wilt u meer weten over Coopers & Lybrand, over de specifieke controletechniek, over de werksfeer, de studiefaciliteiten, de organisatie en de activiteiten van het kantoor? Wanneer u, als assistent-accountant, al enkele jaren NIVRA-studie achter de rug hebt, of binnenkort als bedrijfssecundus afstudeert en verder gaat in accountancy, kunt u de C & L cassetteband met bijbehorende docu-

mentatie aanvragen. Telefonisch of schriftelijk.

C&L Coopers & Lybrand Nederland

Sollicitaties kunt u richten aan Drs. J. C. van Dijk, R.A.

Westblaak 100, 3012 KM Rotterdam, tel. 010-130680 - Leidseplein 29, 1017 PS Amsterdam, tel. 020-221355

aantal onderzoeken en behandelingen niet direct de kosten doch wel de inkomsten. Het grote aandeel vaste kosten in de totale ziekenhuiskosten is tevens de oorzaak van het tegenovergestelde: een afname van de bezettingsgraad en van het aantal onderzoeken en behandelingen brengt - binnen een bepaalde marge - niet direct een kostenvermindering met zich mee doch wel een aanzienlijke vermindering van de opbrengsten. Vooral in de regio's (a) waar met grote voortvarendheid was geanticipeerd op een voortzetting van de na-oorlogse trend van sterke bevolkingsgroei en overeenkomstig toenemende vraag, en (b) waar, gezien het absoluut en relatief dalend aantal verpleegdagen derhalve een situatie van 'overbedding' is ontstaan, dient rekening te worden gehouden met een mogelijke invloed van de omvang van het bestaande aanbod op het gebruik van voorzieningen.

Investerings

Het toepassen van nieuwe behandelingsmethoden - waarvoor over het algemeen nieuwe voorzieningen dienen te worden getroffen - is momenteel ook een controversieel onderwerp van de eerste orde, dat om regulering vraagt. Men spreekt in dit verband wel van de 'onzichtbare concurrentiefactor' ⁵ waar het investeringen van het individueel ziekenhuis betreft in medisch technische apparatuur en daarmee samenhangend in materiële en personele voorzieningen. Betrokken investeringen worden gedaan door het ziekenhuis (non-profit instelling); de specialist (voor het merendeel zelfstandige ondernemer) maakt er zijn omzet mee. En het is juist de 'omzet' van de specialist, waardoor zijn inkomen wordt

bepaald. Het financiële belang van de specialist is een onzuiverheid in het systeem, welke onzuiverheid vragen oproept zoals (a) hoe kan de economisch directeur van een ziekenhuis zonder de noodzakelijke medische kennis beoordelen of een investeringsbeslissing juist is; (b) hoeveel macht heeft hij tussen de medici, die met hem de directie vormen van een ziekenhuis, teneinde - om redenen van b.v. coördinatie van investeringen tussen de verschillende ziekenhuizen - de investering geen doorgang te doen vinden en (c) in hoeverre is er informatie beschikbaar om de kosteneffectiviteit van de nieuwe investering te meten.

Bij deze vragen gaan we er van uit, dat de economisch directeur uit zou gaan van het algemeen patiëntenbelang. Over het algemeen zal hij echter de belangen van zijn eigen ziekenhuis stellen boven de belangen van de gezamenlijke ziekenhuizen. In dit licht bezien zal hij alles in het werk stellen om de meest geavanceerde apparatuur, en om voorzieningen van de meest geavanceerde diagnostische en therapeutische methodieken in eigen huis te krijgen. Ten grondslag hieraan ligt de verminderde bereidheid van specialisten om in een ziekenhuis een praktijk uit te oefenen, (een en ander gezien de samenhang tussen investeringen en de omzet van de specialist). Afnemende aantrekkingskracht van het ziekenhuis voor specialisten heeft weer tot gevolg, dat het ziekenhuis zijn bedbezetting achteruit ziet gaan, waardoor de prijs per verpleegdag omhoog zal moeten.

Het naderen van de 'kritische bezettingsgraad' en het strakkere tarievenbeleid van het COZ leidt er

ten slotte toe, dat het ziekenhuis met sluiting wordt bedreigd. **Het financiële belang van zowel de specialist als het individuele ziekenhuis bij investeringen in geavanceerde apparatuur leidt tot ongewenste en kostbare dupliceringen.**

Fundamentele aanpak van de gehele financiering van onze gezondheidszorg, en niet alleen het knijpen in de inkomens van de vrije beroepsbeoefenaars zal er toe bijdragen, dat de Nederlandse staatsburger op betaalbare wijze aanspraak zal kunnen blijven maken op de zorg, waarop hij recht heeft.

Dr. P.C.J. de Koning.

Literatuurverwijzingen

- 1 - B.H. Posthuma en J. van der Zee: 'Tussen eerste en tweede echelon. Analyse van gemeentelijke verwijs-, opname- en verpleegduurcijfers (1974) uit het Landelijk Informatiesysteem Ziekenfondsen'. Medisch Contact (33) 1978, nr. 8 febr. 24, 245-250.
- 2 - J. van der Gaag: 'An Econometric Analysis of the Dutch Health Care System'. Proefschrift ter verkrijging van de graad van Doctor in de Rechtsgeleerdheid, Leiden d.d. 11-01-78, 25-26
- 3 - F.F.H. Rutten, 'The use of health care facilities in the Netherlands; an econometric analysis'. Proefschrift ter verkrijging van de graad van Doctor in de Rechtsgeleerdheid, Leiden d.d. 22-06-78.
- 4 - J. van Es en H.R. Pijlman: 'Het verwijzen van ziekenfondspatiënten in 122 Nederlandse huisartsenpraktijken' in Huisarts en Wetenschap 13 (1970) 433-439.
- 5 - FEM, Financieel Economisch Magazine 1978 nr. 23, 57 e.v. (omslagartikel)

Nagekomen

Literatuuropgave bij 'Bouweconomie en bouwbeleid' in Rostra 93, februari 1982

- 1) P. Bogaers, 'Nota betreffende een pluriform en expansief bouwbeleid'; 's-Gravenhage, 1963
- 2) W. Driehuis en P.J. van den Noord, 'Productie, werkgelegenheid sectorstructuur en betalingsbalans in Nederland, 1960-1985'; 's-Gravenhage, 1980
- 3) W. Driehuis en A. van der Zwan, 'De Nederlandse economie in de jaren 1980-1985 (3)'; ESB 1981, p. 508-515
- 4) EIB, 'Woningbouw en werkgelegenheid'; Amsterdam, 1972
- 5) EIB, 'De bouwnijverheid in de jaren tachtig'; Amsterdam, 1981
- 6) A. Hendriks, 'Een keerpunt in de productie'; Delft, 1978
- 7) A. Hendriks, 'Bouwen onder spanning'; Delft, 1982
- 8) A.G. ter Hénnepe, 'Kwaliteit de nieuwe vraagcomponent'; Bouw/Werk 17, 1980, p. 511-520
- 9) P. Jongejan, 'De laatste snikken van een falen sloopbeleid'; Wonen TA/BK 10/11/12, 1981, p. 6-10
- 10) Redactie ESB, 'De vooruitzichten voor de internationale werkgelegenheidspolitiek'; ESB 1982, p. 612-613
- 11) B.J. Udink en K.W. Buck, 'Nota Volkshuisvesting'; 's-Gravenhage, 1972
- 12) W. Schut, 'De toekomst van het oude woningbestand'; 's-Gravenhage, 1968

Drs. P. Jongejan
kamer T 305

Gevraagd: ECONOOM met belangstelling voor ruimtelijke planningsvraagstukken of PLANOLOOG, met economische specialisatie

die als **erkend gewetensbezwaarde** gedurende 18 maanden wil meewerken aan een onderzoek dat tot doel heeft:

'Het formuleren van algemene voorwaarden voor de ontwikkeling van de ruimtelijke structuur van de overgangszone tussen stad en landelijk gebied, met name met het oog op het optimaliseren van recreatieve mogelijkheden, rekening houdend met de consequenties voor andere functies'.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door het Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw 'De Dorschkamp' te Wageningen.

Het onderzoek is interdisciplinair van opzet en start 1 april 1982. Het onderzoek vindt plaats in het gebied tussen Amsterdam en Haarlem.

vereisten:

- doctoraal economie of planologie
- enige statistische vaardigheden.

Inlichtingen zijn te verkrijgen bij:
drs. A.J. Gerritse, tel.: 08370 - 19050
drs. R.Peters, tel.: 08370 - 19110

Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw

'DE DORSCHKAMP'

postbus 23, 6700 AA Wageningen

De studiereis naar Nigeria

Als ontwikkelingsland neemt Nigeria een bijzondere plaats in. Na de 'oil-boom' in 1973, voor ons beter bekend als de 'oil-crisis' zijn de inkomsten van Nigeria sterk gestegen. Van een relatief arm ontwikkelingsland heeft het land zich in korte tijd opgewerkt tot een land dat als een der rijkste Afrikaanse landen mag worden beschouwd. Het spreekt voor zich dat de Nigeriaanse samenleving hierdoor drastisch is veranderd.

Politieke omwentelingen.

In 1981 werd het onafhankelijke Nigeria volwassen: 21 jaar geleden op 1 oktober 1960 verkreeg Nigeria haar politieke soevereiniteit. Na de terugtrekking van de Britten uit het land werd zij politiek gezien een der meest instabiele landen in Afrika. Een bloedige burgeroorlog - de strijd om Biafra, vijf staatsgrepen en zes militaire diktaturen hebben in 21 jaar de revue gepasseerd. De snelle politieke machtswisselingen en de burgeroorlog zijn terug te voeren op etnische spanningen tussen de drie belangrijkste groeperingen, te weten, de Hausa-Fulani uit het noorden, de Yoroba's uit het zuid-westen en de Ibo's uit het zuidoosten.

Na de vrijwillige terugtrekking van de militaire regering van Olusegun Obasanjo in 1979 werd na een aantal verkiezingsronden de macht overgedragen aan de huidige president Shehu Shagari. Het leven en werken met een democratisch bestel levert wel de nodige problemen op. De op Amerikaanse leest geschoeide senaat en het kongres zijn de afgelopen twee jaar niet verder gekomen dan het aannemen van 17 betrekkelijk onbelangrijke wetten.

Daarnaast lijkt het alsof onder de laatste twee militaire leiders het overheidsapparaat soepeler werkte en de corruptie minder grote vormen aannam. Deze corruptie, zo wordt in Lagos gesuggereerd, zou een reden voor de militairen kunnen zijn om opnieuw de macht over te nemen.

De economische omwenteling; meer olie, minder landbouw

De economie van het land heeft zich a.g.v. toenemende olieopbrengsten grondig gewijzigd. Rond de jaren '60 bestond het exportpakket slechts uit 3% olie en uit 95% agrarische producten zoals plantaardige olieën, vetten, cacao en rubber.

Anno 1980 was de situatie andersom; de olie zorgde voor 95% van de buitenlandse deviezen terwijl het landbouw aandeel werd gereduceerd tot een schamele 5%. De sterk gestegen olieprijs tezamen met een toename van het exportvolume zorgden voor steeds groter wordende overheidsinkomsten. Door deze financiële armslag kreeg de overheid de ruimte om na de 'oil-boom' van 1973 aandacht te besteden aan infra-structurele verbeteringen, huisvesting, industriebeleid, landbouw e.d.

Gestimuleerd door de olieinkomsten nam de bedrijvigheid, die zich vooral in de grote steden concentreerde zoals Lagos, Port Harcourt, Kano..., sterk toe. In de toegenomen vraag naar arbeid kon gedeeltelijk voorzien worden doordat vele jonge boeren naar de urbane centra migreerden. Deze ontwikkeling gaf tweërlei effecten te zien:

suikerrietplantage arbeider

- de steden raakten overvol, gemiddeld groeide de haar bevolking met 5 tot soms 11% per jaar. Hierdoor nam de kongestie, chaos en stank toe met de hoofdstad Lagos als absolute topper.
- het platteland ontvolkte, en mede door plantenziekten, droogte en naweeën van de burgeroorlog stagneerde de voedselproductie.

De economie als geheel gaf een enorme sektorale verschuiving te zien, de olie en de handel groeiden sterk, terwijl de agrarische sektor van minder belang werd voor het BBP (zie tabel 1). Deze veranderingen gaven aanleiding tot het opvoeren van de voedselimporten; van 8% [= 100 miljoen Naira (N)] in 1970 nam het voedsel aandeel in de importen toe tot 17% (N = 1100 miljoen) in 1979. De spektakulaire stijging van de voedselimporten

TABEL 1: SAMENSTELLING VAN HET BBP IN %

Sektor	'60	'65	'70	'75	'76	'77
Landbouw	66	57	52	29	25	25
Industrie	5	7	8	6	6	5
Olie	1	5	11	23	27	27
Bouwnijverheid	5	6	6	9	10	10
Handel	13	14	14	22	22	23
Diensten	10	11	9	11	10	10

Bron: United Nations: Yearbook of National Statistics, Vol. 1, 1979.

Na een voorbereiding van anderhalf jaar zijn negen studenten en een wetenschappelijk medewerker van het ISMOG naar Nigeria afgereisd.

Ondanks de tegenslagen in de voorbereiding kunnen wij terugzien op een zeer succesvolle en leerzame reis. Zelfs de grote W van Wetenschap is in het zonnige Nigeria niet vergeten. Hierbij doen zij hun verslag van de economische situatie in dit ontwikkelingsland.

baarde de overheid aanvankelijk weinig zorgen totdat men in 1978 gekonfronteerd werd met een dalende olieuitvoer en het niet verder stijgen van de olieprijs. Overheidsprogramma's werden getemperiseerd, invoerrestrikties afgekondigd en de reserves bij de nationale bank slonken. Het effect van de importrestrikties was dat er een gebrek ontstond aan grondstoffen en reserveonderdelen, waardoor het BNP dat jaar zelfs daalde. Het besef begon door te dringen, dat de olieopbrengsten niet continue zouden blijven stijgen en dat niet alles onbeperkt geïmporteerd kon worden.

In een poging de importafhankelijkheid te verminderen poogde de militaire regering de voedselproductie op te krikken. Allereerst was een programma 'Operation Feed the Nation' en later met het 'Accelerated Food Production Program'. Beide programma's hadden weinig effect.

In 1980 introduceerde de burgerregering van Shagari 'the Green Revolution' eveneens in een poging de binnenlandse voedselproductie te bevorderen en om langs deze weg de agrarische importen een halt toe te roepen. Of zoals president Shagari zei: 'We must be able to feed ourselves with lots to spare for the export'.

Volgens plan moet de agrarische productie tegen 1985 met 3,5% per jaar toenemen. Om dit te realiseren zullen de landbouwinvesteringen sterk opgevoerd worden. Of deze doelstelling bereikt wordt valt te betwijfelen daar men wellicht te ambitieus is en wat de uitvoering betreft gekonfronteerd wordt met een overgewaardeerde Naira.

De overgewaardeerde Naira.

Gekonstateerd moet worden dat Nigeria een zeer duur land is. De prijzen van vele goederen liggen 2 tot 3 maal zo hoog als in Nederland.

Hiervoor zijn twee redenen aan te dragen. Ten eerste de vrij hoge binnenlandse inflatie tussen '76 en '79 ($\pm 19\%$ per jaar, daarna gemiddeld 10 à 11%).

Ten tweede, hieraan gekoppeld, het uitblijven van een wisselkoers aanpassing van de Naira. In 1970 was de officiële koers van de Naira \$1.40, in 1974 - \$1.59, in 1980 - \$1.84 en in juni '81 werd ze gesteld op \$1.55.

De overheid is zich er terdege van bewust dat de valuta is overgewaardeerd. Er is zelfs een zwarte markt waarop de Naira verhandeld wordt tegen \$1.00 - \$1.20. Over het nut van een devaluatie lopen de meningen uiteen.

Voorstanders wijzen erop, dat door de dure Naira het veelal aantrekkelijker is goederen te importeren dan zelf te produceren. Zoals b.v. het geval is met rijst, textiel en elektronika. Door de hogere binnenlandse produktiekosten is de concurrentiepositie van Nigeriaanse bedrijven op de exportmarkt danig verzwakt.

Tegenstanders vinden daarentegen een devaluatie nutteloos. De olie wordt betaald in Britse £ of in Amerikaanse \$; koersaanpassing zal slechts leiden tot hogere prijzen voor importgoederen én meer inflatie. De verbetering van de concurrentiepositie zal dien tengevolge slechts van tijdelijke aard zijn. Beter, zo vinden de tegenstanders, is de bescherming van de binnenlandse industrie en landbouw door invoerheffingen en importrestrikties. Maar het probleem is dat de heffingen en restrikties op grote schaal omzeild worden door smokkel via de buurlanden Benin, Kameroen en via de eigen zeehavens. Bedrijven in de textiel, tabak; en rubberverwerking, elektronika e.d. zijn hierdoor in de problemen geraakt. Zo ligt bijvoorbeeld de prijs van een illegaal ingevoerd Philips-apparaat onder de kostprijs van datzelfde ding dat in Nigeria gemaakt is.

Als de overheid niet in staat is om de smokkel in te dammen kan men zich afvragen of de nadelen van het handhaven van een overgewaardeerde valuta niet groter zijn dan de nadelen verbonden aan een devaluatie.

Onvoldoende geschoolde arbeid

Doordat financiële belemmeringen in Nigeria door de olieinkomsten grotendeels wegvielen kwam er een andere bottle-neck naar voren in de ontwikkeling van het land: gebrek aan geschoolde arbeid.

Voor de bevolking als geheel geldt dat meer dan 50% analfabeet is. De overheid tracht, zich dit realiserend, op grote schaal de onderwijsvoorzieningen uit te breiden en te verbeteren. Ondanks het toenemend aanbod van middelbaar en hoger geschoold personeel kan bij lange na niet in de vraag worden voorzien.

In vele bedrijven en bij de overheid kan men dan ook constateren dat de zaken niet optimaal functioneren. Door een gebrek aan gekwalificeerd personeel m.n. in de technische sectoren is de planning soms zwak en het onderhoud vaak gebrekkig. Zo kan bijvoorbeeld gewezen worden op een moderne vuilverbrandingsoven bij Lagos die reeds anderhalf jaar gereed is maar niet in gebruik gesteld kan worden omdat er geen vuilophaaldienst is ingezet.

Slecht onderhoud aan de elektriciteitscentrales zorgt, zo er sprake is van levering, voor grote voltage-fluctuaties.

Het tekort aan geschoolde arbeid zou opgelost kunnen worden door het aantrekken van geschoolde buitenlanders. Voor topkader functies wordt inderdaad van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, maar voor de middenkaders is dit niet toegestaan, dat moet Nigeriaans blijven. Hierdoor is een groot gebrek aan middenkader ontstaan waardoor de hoger gekwalificeerde top (nog verder) overbelast raakt.

Als voorbeeld hiervan kan genoemd worden dat de directeur van Nigerian Airways op een dag onderhandelingen moest voeren over de aanschaf van de nieuwe Airbus maar ook over de aanschaf van toiletpapier.

Door gebrek aan geschoold midden- en hoger kader (dat kan leiden tot inefficiëntie en onzorgvuldig gebruik van hoogwaardige kapitaalgoederen) lijken er grenzen gesteld te worden aan het tempo waarin de industrialisatie zich kan voltrekken.

Groei zonder ontwikkeling.

De Nigeriaanse economie ontwikkelde zich stormachtig. In de meerjarenplannen wordt het aksent duidelijk gelegd op groei. De nadruk in het vorige vijf-jarenplan werd gelegd op de industriële groei, terwijl het beleid voor '81 - '85 gericht is op de stimulering van de agrarische sector.

kontrast in Lagos

De federale overheid geeft door middel van deze plannen gigantische bedragen uit voor allerlei grote projecten, maar zo kan men zich afvragen, in hoeverre heeft de 'gewone' bevolking geprofiteerd van deze ontwikkeling.

De werkloosheid in de urbane gebieden wordt geschat op 40%. Het vermoeden bestaat echter dat velen een inkomen vergaren via de informele sektor en de straathandel. Prijzen van voedsel zijn a.g.v. een beperkte agrarische produktie en een sterk stijgende vraag enorm gestegen, evenals de huren van de huizen in de stedelijke gebieden. Hier staat o.a. tegenover dat het minimumloon is opgetrokken van N60 tot N125 per maand en het onderwijs is sterk gestimuleerd (zo gaat nu 13% van de jeugd naar de middelbare school tegen slechts 4% in 1960). De medische zorg (meer doktoren en verpleegkundigen) is verbeterd waardoor de kindersterfte tegengegaan kon worden en de gemiddelde leeftijd steeg van 39 jaar in 1960 tot 48 jaar in 1978. De woningbouw richt zich nu meer dan vroeger het geval was op de armere bevolkingslagen.

Toch bestaat de indruk dat de ontwikkeling in Nigeria traag verloopt, het BNP stijgt jaarlijks,

maar dit lijkt vooral toe te schrijven aan de stijgende olieinkomsten. Veel te weinig wordt deze stijging veroorzaakt door de toenemende binnenlandse bedrijvigheid met als enige uitzondering hierop de oliesektor.

Als idee wordt gesuggereerd dat de enorme olie-opbrengst (N1.8 miljard p/mnd) een verlamrende invloed heeft op het nivo der activiteiten. In plaats van zelf goederen te produceren kan men ze kopen (importeren) zonder dat men daar iets voor hoeft te doen. De olie is een natuurlijke rijkdom die zeer goedkoop gewonnen wordt en veel oplevert.

Wel heeft de overheid in het vorige vijf-jarenplan getracht de industriële bedrijvigheid, d.m.v. grote financiële injecties, te stimuleren. De resultaten waren slechts mager. Als oorzaken hiervan worden genoemd:

- de overgewaardeerde Naira, waardoor de buitenlandse concurrentie, o.a. via de smokkel zeer sterk is.
- onvoldoende geschoold personeel en projecten die slechts langzaam van de grond komen door planningsfouten, inefficiëntie en gebrekkig onderhoud.
- verkeerde prioriteitsstelling; geldverslindende, ambitieuze projecten worden opgezet

(staalfabrieken N6 miljard; Abuja, de nieuwe Nigeriaanse hoofdstad in 1985 N2.5 miljard) waarvan de bijdrage voor de Nigeriaanse ontwikkeling wellicht beperkt is.

- de corruptie; een groot deel van de overheids-gelden blijven hangen tussen minister en uitvoerder.

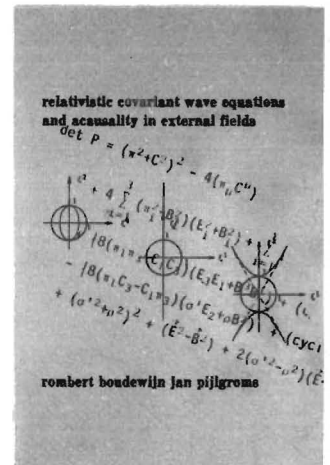
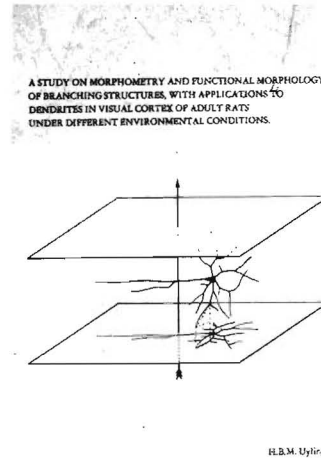
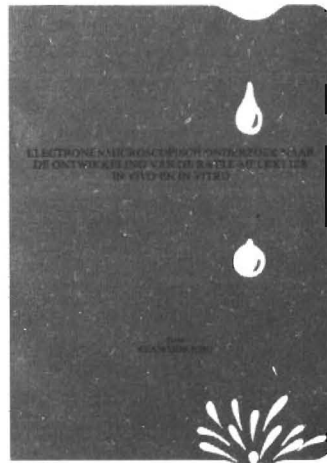
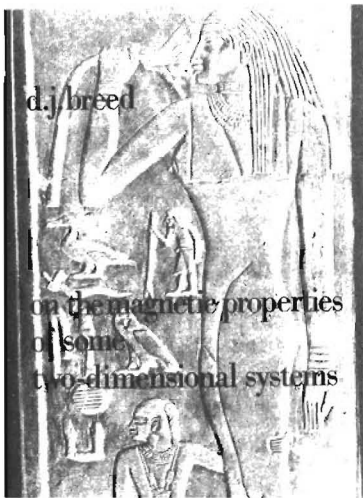
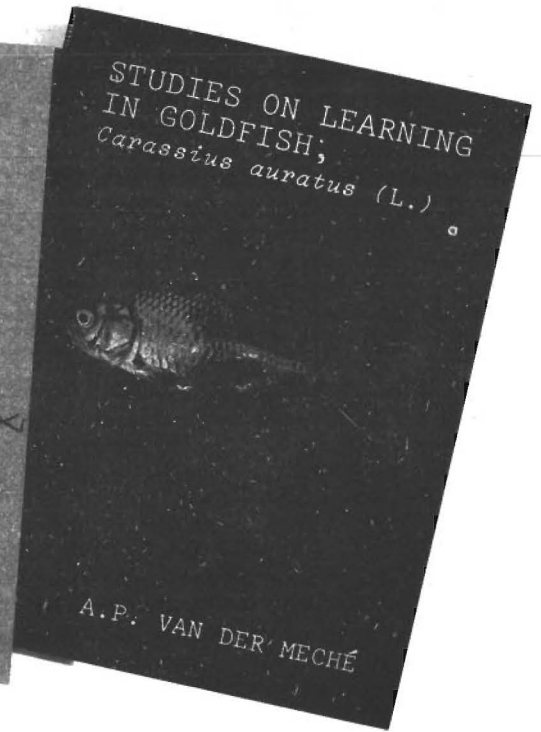
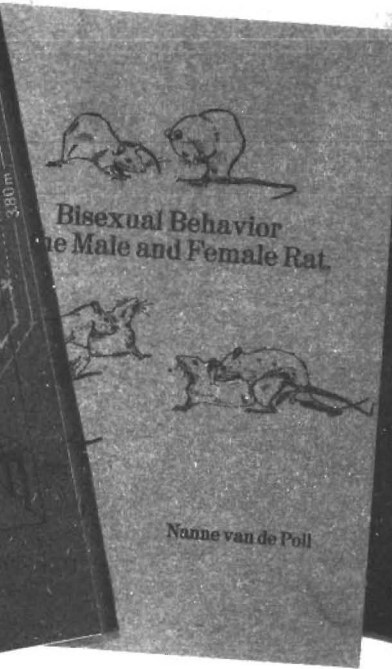
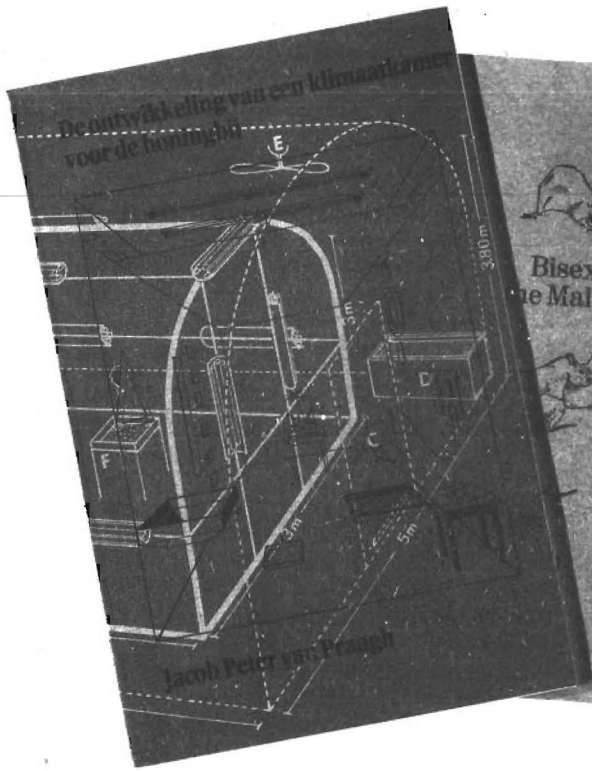
Doordat de binnenlandse ontwikkeling is achtergebleven lijkt het er op dat de baten voor de bevolking gering zijn. Sinds kort is er echter sprake van een beleidsverandering waarbij meer aandacht wordt besteed aan de gewone man of vrouw. De aanzet om het land meer te ontwikkelen en om betere levensomstandigheden te creëren wordt gegeven door de rehabilitatie van de landbouw en aan het opzetten van een voedselverwerkende industrie.

Sceptici vrezen dat 'the Green Revolution' slechts weinig effect zal hebben, temeer omdat voor de hierboven genoemde problemen nog geen oplossing is gevonden.

Maar feit blijft, dat dank zij de olieinkomsten de overheid financiële middelen bezit om een eerste aanzet te geven tot een samenleving waarbij de brede laag van de bevolking meedeelt in de welvaart.

R.O.B. Van den Bergh

Wij maken zo economisch mogelijk proefschriften voor vele fakulteiten. Waar blijven de economen?

prijsindicatie voor het maken van een proefschrift van 160 pags op A5 formaat, oplaat 400 ex. f 4200.- incl. BTW

Drukkerij Kaal (Kaal's Printing House) bv, telefoon 26 29 08

Het daghet in het oosten

Het vergeten Birma moderniseert, zij het langzaam

De Birmese economie maakt een opzienbarende verbetering door, zo wordt geconstateerd in een rapport van de Wereldbank. De buitenlandse toerist, die slechts een week de tijd krijgt om het mysterieuze land te bekijken, zal het niet willen geloven, want zijn Birma-trip lijkt een tocht door het verleden. Niet alleen door de overvloed aan de prachtigste pagoden, meer nog door de afwezigheid van alles wat bij ons voor modern doorgaat, waant hij zich in een andere tijd. Zelfs de hoofdstad Rangoon ademt nog de geest van weleer.

Het chaotische verkeer dat het straatbeeld van andere hoofdsteden als Jakarta of Bangkok domineert, ontbreekt in Rangoon. Torenflats en metershoge neonreclames zijn er onbekend. Bijna iedereen loopt er op slippers en in een *longyi*, de Birmese sarong. Het hart van de stad, rond de meer dan 2000 jaar oude Sule pagode, is dicht bevolkt met stalletjes van astrologen en sigarenhandelaren. Bij de laatste hangt steeds een stuk touw te smeulen, waarmee men de groene Birmese sigaar kan aansteken. Lucifers zijn er schaars. Iets buiten het centrum kan men op een kermis constateren dat een reuzenrad met mankracht aan de draai wordt gebracht en dat terwijl Birma rijk aan olie is. TV-verslaving, in buurland Thailand al epidemisch, is in Birma nog niet vastgesteld. Maar dat komt misschien doordat de TV er nog geen jaar bestaat.

Birma is aan het veranderen, maar het valt nog nauwelijks op. De politiek van economische isolatie, die werd gevoerd sinds generaal Ne Win via een efficiënt uitgevoerde staatsgreep in 1962 de macht heeft, is al weer sinds een paar jaar vervangen door een liberalisatieprogramma. Voor buitenlandse bedrijven staat de deur voorzichtig op een kier. Nu deze maand president Ne Win, de architect van Birma's achterlijkheid, is afgetreden, rijst de vraag of de deur binnenkort verder zal worden geopend. Zal de nieuwe president, de 63-jarige generaal San Yu, voormalig algemeen secretaris van de Birmese Socialistische Programma Partij (B.S.P.P.), de enige partij in het land, Birma's modernisatie weten te versnellen, of zal Ne Wins xenofobe geest nog blijven rondwaren in de vervallen regeringsgebouwen? Van het toneel verdwenen is de 70-jarige dictator nog eenszins. Zijn verslechterende gezondheid zou het behoorlijk verrichten van de taken van een president weliswaar niet meer mogelijk maken, als voorzitter van de B.S.P.P. zal de veteraan nog een flinke vinger in de pap hebben. Wanneer de Birmezen cola zullen drinken valt dus nog niet te voorspellen.

Tot nu toe is dit niet mogelijk, tot ergernis van de dorstige toeristen, waarvan er elke week zo'n 500 arriveren op Rangoon's 'internationale' luchthaven Mingaladon.

Bij aankomst blijkt mijn DC8 uit Bangkok het enige gevleugelde op het gehele vliegveld te zijn. Voor jumbo's is de baan nog ongeschikt, maar voorlopig lijkt dat ook niet nodig.

Een groep Duitsers verdwijnt in de 'tax free shop', voordat zij zich aan alle formaliteiten laten

onderwerpen; door hun leider wordt er op gewezen, dat filmpjes voor hun camera in Birma niet te koop zijn.

De formaliteiten, die ruim een uur duren, en de veelheid van stempeltjes en paraafjes waarmee mijn visum in een Malewitch verandert, maken duidelijk dat ik in een socialistisch land ben. De afwezigheid van een portret van Marx of Lenin en de relatieve vriendelijkheid van de douaniers wijzen erop dat Birma geen Oostblokstaat is. Behalve tijdens een korte romance, waarvan het door de Russen gebouwde Inya Lake Hotel nog getuigt, is Moskou er niet in geslaagd dit strategisch belangrijke en aan grondstoffen rijke land voor zich te winnen. Maar even koel heeft Birma zich opgesteld tegenover andere grootmachten. Het Birmese spreekwoord, dat wie niet lief heeft, niet zal baren, hebben de xenofobe planners ruim 15 jaar genegeerd.

Zwarte markt

Als een van de laatsten - de Duitsers wisten toch weer voor te dringen - verlaat ik eindelijk de aankomsthal (tevens vertrekhal). Er blijkt geen vervoer naar de stad klaar te staan en pas na een kwartier is er weer enig leven wanneer een auto voorrijdt. Het model komt me bekend voor uit Bogart films; het blijkt een taxi te zijn. Het stuur ervan zit rechts en dat geldt voor bijna alle auto's in het land. Toch rijdt men er óók rechts. Dat komt omdat Birma meende te moeten moderniseren. Zinvoller dan deze dwangneurotische reactie op de achterlijkheid blijkt de opbloei van de zwarte markt. In de taxi wordt het bestaan daarvan duidelijk, wanneer de chauffeur informeert wat ik zoal te verhandelen heb.

Als blijkt dat ik noch een slof sigaretten, noch een fles whisky bij me heb, breekt zijn badslipper: Holland moet wel erg rijk zijn als men op zo'n gemakkelijke manier geen geld meer wil verdienen. De handel met de toeristen vindt voornamelijk plaats rond de Sule Pagode; behalve de Marlboro en Johnny Walker blijkt de Amerikaanse dollar er geliefd te zijn. Ze levert daar nog steeds een paar *kyat* (1 *kyat* is ongeveer 35 cent) meer op dan ze waard is volgens de officiële koers, maar de gouden dagen dat ze drie keer meer waard was dan bij een bank, zijn thans voorbij.

Birma's zwarte markt kwam tot bloei in 1967, een paar jaar nadat de gehele economie - productie, distributie, import en export - in handen kwam van Ne Wins B.S.P.P. Het programma van de partij, dat bekend staat als 'Birma's weg naar het socialisme', was gekenmerkt door een grote angst voor buitenlandse inmenging in economie en politiek; de uitvoering ervan - of althans de poging daartoe - leidde weldra tot grote tekorten van elementaire levensmiddelen. De export van rijst, de belangrijkste bron voor buitenlandse valuta, daalde tot een minimum. De reactie op de tekorten, het ontstaan van de zwarte markt, is door Ne Win steeds oogluikend toegestaan, mogelijk als veiligheidsklep voor openbare onrust. De slof van de toerist is natuurlijk slechts een minieme bijdrage aan die zwarte markt. Een veelheid van producten, variërend van zeep tot naaimachines, wordt vanuit Thailand op grote schaal binnengesmokkeld. De Thaise textielindustrie is zelfs afhankelijk geworden van de illegale handel met Birma.

In ruil verlaten edelstenen, teak, erts (wolfram, antimoon en tin) en vee het land. En natuurlijk opium; bijna 50% van alle illegale opium op de wereld is afkomstig uit het Birmese deel van de Gouden Driehoek en wordt via Bangkok verder verhandeld. Paal en perk stellen aan de smokkel is voor Rangoon een onmogelijkheid daar ze plaats vindt in de uitgestrekte, bergachtige en woest begroeide grensgebieden waar opstandige guerillabewegingen de baas zijn. De smokkel per boot vanuit het Zuid-Thaise Ranong via Birma's Mergui Archipel is trouwens al even oncontroleerbaar.

Opstandelingen

Niet meer dan 50% van het grondgebied van de vroegere 'parel aan de Britse Kroon' is nu onder controle van Rangoon. De rest wordt beheerst door een tiental verschillende legertjes waarvan de meeste strijden voor een onafhankelijke staat voor de volken waaruit ze gerecrueteerd zijn. Etnisch en cultureel is Birma een wonderlijke smeltkroes van volkeren en men vraagt zich af wanneer het kokende amalgaam de kroes zal doen breken. Toen Birma in 1948 onafhankelijk werd, kwam de feitelijke macht in handen van de Birmanen, de bewoners van de economisch belangrijke delte en benedenloop van de Irrawaddy. Zij maken echter niet meer dan 60% van de bevolking uit en al tijdens het eerste jaar van de onafhankelijkheid kwam een ander volk, de Karens in gewapend verzet tegen Rangoon. Later ontston-

JONGE BEDRIJFSECONOMEN VAN THEORIE NAAR ACCOUNTANTS PRAKTIJK

De accountancy vindt zijn basis in de bedrijfs-economie.

Vandaar dat Klynveld Kraayenhof & Co. jonge bedrijfseconomen die registeraccountant willen worden een interessante loopbaanmogelijkheid aanbiedt. Een combinatie van werken en doelgericht verder studeren om straks een functie als accountant te bereiken.

TOEKOMST

Grote internationale ondernemingen behoren tot onze cliënten, maar ook zeer veel kleine en middelgrote bedrijven en instellingen in Nederland.

In onze op dienstverlening ingestelde flexibele organisatie krijgen jonge bedrijfseconomen de gelegenheid een brede ervaring op te doen. Werken op kwalitatief hoog professioneel niveau met een grote mate van zelfstandigheid en afwisseling in het werk.

Dat moet ook wel want wij vinden dat zij allround registeraccountant moeten worden.

Ons planningssysteem en loopbaanplan zijn gericht op interne promotie naar functies op hoog niveau. Ze voorzien in de inzet bij grote en kleine cliënten waar gevarieerde controle- en adviesopdrachten worden uitgevoerd in kleine teams.

In combinatie met werkoverleg en vaktechnische ondersteuning door het Directoraat Vaktechniek biedt dit de reële mogelijkheid snel te onderkennen welke controle-aanpak de beste is. Ook een eventuele specialisatie in de EDP-auditing of het organisatieadvieswerk hoort daarbij. Uitzending naar het buitenland behoort - zeker na het afstuderen - tot de mogelijkheden.

STUDEREN

Voor de accountantsstudie worden ruime faciliteiten geboden.

Daarnaast hebben wij een intern opleidingsprogramma dat voor economen begint met een speciale introductie cursus van vier maal één week.

Het permanente educatieprogramma zorgt ervoor dat U ook na Uw afstuderen als accountant bij kunt blijven.

INLICHTINGEN

Indien U zich tot het boeiende accountantsberoep voelt aangetrokken zullen wij U gaarne nader informeren. Een psychotechnisch onderzoek maakt deel uit van de selectieprocedure.

Een gesprek kunt U telefonisch of schriftelijk aanvragen bij het Hoofd van de afdeling Personeelszaken, Prinses Irenestraat 59, 1077 WV Amsterdam. Telefoon 020 - 5410541.

Voor meer informatie kunt U gebruik maken van Viditel/Job-data *30346.†

WERKEN IN DE ACCOUNTANCY

Mogelijkheden genoeg.
Klynveld Kraayenhof & Co. is een groot Nederlands accountantskantoor met 24 kantoren in Nederland. Wij maken deel uit van een federatief samenwerkingsverband van accountantskantoren over de gehele wereld: Klynveld Main Goerdeler (KMG).

Deze samenwerking met collega's in zeer veel landen versterkt de internationale oriëntatie en slagvaardigheid. Het hoofdkantoor van KMG is in Amsterdam gevestigd.

De dienstverlening van Klynveld Kraayenhof & Co. omvat niet alleen de controle van de jaarrekening maar zeker ook adviezen op automatiserings, administratief, organisatorisch, bedrijfseconomisch en fiscaal gebied.

Vanzelfsprekend biedt een dergelijke organisatie haar medewerkers een scala van mogelijkheden.

Klynveld Kraayenhof & Co.

Accountants

Klynveld Kraayenhof & Co. is gevestigd in:
Amsterdam, Almere, Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Deventer, Doetinchem, Dordrecht, Drachten, Eindhoven, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Heerlen, Hengelo, 's-Hertogenbosch, Hoorn, Leeuwarden, Middelburg, Nijmegen, Rotterdam, Utrecht, Zwolle

Prinses Irenestraat 59
Postbus 7137,
1007 JC Amsterdam
Telefoon: 020-5410541
Telegramadres: Audit
Telex: 16506 Audit NL

den er bij de meeste etnische groepen in Birma militante verzetsbewegingen.

Momenteel zijn de verboden Birmese Communistische Partij (B.C.P.), met zo'n 15.000 man actief in de noordoostelijke Shan-staat, en het bevrijdingsleger van de Karens in de zuidelijker grensgebieden met Thailand, de geduchtste vijanden van Rangoon, dat een derde van zijn budget uitgeeft aan guerilla bestrijding. Beide financieren hun opstand vooral door middel van smokkel.

Toen Ne Win in 1962 de macht greep, woedden in half Burma burgeroorlogen. De nieuwe sterke man slaagde er toen niet in de opstandelingen hun wapens te laten neerleggen en met alle heftigheid werd tenslotte de strijd tegen de Shans, Karens, Kachins, communisten, Mons en anderen weer opgevat. Door de isolatiepolitiek van Ne Win is echter deze permanente burgeroorlog in Birma aan ons zo goed als onbekend gebleven. En dankzij Rangoons strikt neutrale politiek is buitenlandse steun aan de opstandelingen -zoals van China aan de B.C.P.- beperkt geweest.

Evenals de economische politiek is de laatste jaren ook de politiek ten aanzien van de opstandelingen gewijzigd. De guerillero's werden uitgenodigd de wapens neer te leggen waarna hun amnesty zou worden verleend; maar slechts een aantal leiders gaf aan de oproep gehoor.

Naar de Karens

Voor de Karens zou overgave ook onvoorstelbaar zijn. De strijd van deze aartsrivalen van de Birmanen tegen het centrale gezag is inmiddels van vader op zoon gegaan. De glorie-dagen van het Karen-verzet zijn weliswaar voorbij -ooit hebben zij Rangoon belegerd en de belangrijke havenstad Moulmein in handen gehad- maar met een ongeveer 5.000 man sterk leger hebben zij toch nog steeds het grootste deel van het door zo'n 4 miljoen Karens bewoonde gebied onder controle. Een boeiend volk, dat een taal spreekt waarvan men nog niet weet of zij tot de Chinese of Tibetaanse oerstam behoort. Vele Karens zijn christenen en het geloof in een duizendjarig rijk duikt bij hen veelvuldig op. Zij zijn een bezoek waard, denk ik.

'I am afraid it is not possible to go there, Sir,' is het onthutst-vriendelijke antwoord van de oudere dame aan de balie van Rangoons Staatsbureau voor Toerisme, als ik haar vraag wanneer er een trein vertrekt naar Moulmein, een stad grenzend aan het Karengedebied. Ze legt me verlegen uit dat het er heel gevaarlijk is en vraagt me vervolgens waarom ik niet naar Pagan ga, dáár staan de mooiste tempels. Haar Engels en haar beleefdheid lijken uit een verre tijd te komen. Ik sputter tegen en stel dat er nabij Moulmein, rond het stadje Thaton, bouwwerken staan die architectonisch toch minstens zo interessant zijn. Het maakt weinig uit, de vertrektijd van de trein naar Moulmein mag ze kennelijk aan geen toerist verklappen.

Nog geen vijf minuten later zit ik voor een zwaar teakhouten bureau, vanwaarachter de directeur mij ernstig aankijkt. Met moeite spui ik de namen van een paar tempels in de omgeving van Thaton en ik beweet speciaal ter bezichtiging daarvan naar Birma gekomen te zijn. 'Ik ben archeoloog,' lieg ik.

'To be frankly...,' opent hij na langdurig zwijgen en hij legt me vervolgens uit dat het gebied daar

onveilig gemaakt wordt door rovers. 'Guerilla's?' 'Inderdaad,' bekennt hij met een zuur gezicht alsof zijn eigen kinderen daar de boel verzieken, 'en U begrijpt, dat als U daar toch heengaat, wij ons niet verantwoordelijk kunnen stellen voor Uw veiligheid. Waarom gaat U niet naar Pagan?' De woorden die Ne Win ooit tot de pers sprak kwamen in mijn herinnering: 'Als men zijn huis schoonmaakt, ontvangt men liever geen bezoek.' Op het station blijkt er die dag geen trein meer naar Moulmein te gaan. De volgende dag gaat er wel een trein, maar er zijn geen kaartjes meer te koop.

'Op de zwarte markt zijn altijd nog wel kaartjes te koop,' vertelt Htu Htu me later op de dag. Hij studeert natuurkunde en als er geen lessen zijn -wat vaak het geval blijkt te zijn- hangt hij rond de Sule Pagode en spreekt daar toeristen aan. Hij probeert ze zover te krijgen dat ze voor hem boodschappen doen in een winkel voor diplomaten waar slechts buitenlanders met hun dollars mogen kopen; de toerist wordt later goed met kyats terugbetaald. Behalve westerse luxe artikelen zijn

straatbeeld in Rangoon

het vooral geneesmiddelen die alleen maar dáár te koop zijn en Htu Htu interesseren. Birma's achterlijkheid blijkt misschien wel het sterkst uit de gezondheidszorg. Dysenterie, malaria en t.b.c. zijn er veel voorkomend en de kindersterfte is hoog. Moderne geneesmiddelen ontbreken nageenog.

Htu Htu bevestigt het idee dat ik had gekregen dat grote delen van het land in opstand zijn. Vooral tijdens het droge seizoen vinden de tegenoffensieven van het 160.000 man sterke leger plaats. In de twee Engelstalige, door de staat gecontroleerde kranten, *The Guardian* en *The Working People's Daily* (met nogal identieke berichtgeving) is weinig terug te vinden van de burgeroorlog.

'Maar niet alleen de etnische minderheden zijn ontevreden met Ne Win, ook wij, de studenten.

Terwijl er in feite een groot gebrek aan vooral technische kennis is, komen maar weinig afgestudeerden aan de bak en de salarissen liggen bijzonder laag. Zelfs een arts verdient vaak niet meer dan 400 *kyat* (ongeveer 140 gulden) per maand!' Htu Htu herinnert me aan de studentenrellen in Rangoon in het midden van de jaren zeventig. Dat de situatie nog steeds explosief is bewijzen de studentenrellen die in augustus in de stad Pyapon, ten zuiden van de hoofdstad, uitbraken nadat een leraar die obscene taal tegen een hoge stadsbestuurder had uitgeslagen, door de politie was doodgeschoten.

Terug in het hotel blijken alle toeristen uit mijn vliegtuig inmiddels uitgewaaid te zijn naar Mandalay of Pagan en vallen Htu Htu's ogen begerig op mijn oude spijkerjack. Dat het verschoten en versleten lichtblauwe weefsel door de Birmese jeugd bijna vereerd wordt, bleek al op de dag van aankomst toen ik bij de verkoop van drie oude jeans van een Zwitser getuige was; de 'oudste' leverde bijna het halve maandloon van een arts op. Htu Htu biedt echter niet meer dan 80 *kyat* (30 gulden) voor mijn jack, dat ik tenslotte symbolisch voor 1 *kyat* afsta.

In de drie dagen daarna dat Htu Htu apetrots in het jack als gids aan mijn zijde is, wordt mij steeds meer duidelijk dat Birma in een malaise verkeert. Alsof de isolatie door Ne Win nog niet erg genoeg is geweest, heeft de westerse pers het land de rug toegekeerd. Door de strict neutrale politiek -zelfs de Beweging van Niet-gebonden Landen was Birma niet neutraal genoeg gezien het demonstratief opzeggen van het lidmaatschap daarvan in 1979- is het nooit het slagveld geworden van een grootmacht en voor een chronische burgeroorlog koopt men kennelijk niets.

Het opnieuw invoeren van het Engels als tweede taal naast het Birmaans, nu zelfs gepropageerd met leuzen als 'Wees niet verlegen en spreek Engels als je vooruit wilt!' en de leningen bij Japan, Duitsland en het Internationaal Monetair Fonds wijzen erop dat de Birmezen proefkonijn zijn geworden van een nieuw experiment. Maar meer

Elke bedrijfseconoom m/v zou de kansen bij Unilever eens moeten bekijken

Want die zijn er te over. Zowel op financieel-economisch gebied als in de marketing-sector. Begrijpelijk. Unilever is een zeer gevarieerd bedrijf met een sterk doorgevoerd decentralisatiebeleid. Dat geeft ruimte aan management op verschillend gebied bij een groot aantal zelfstandige werkmaatschappijen.

Voor bedrijfseconomen betekent dat: levendig en afwisselend werk in een dynamisch, soepel ondernemersklimaat; met een (snel) groeiende zelfstandigheid en verantwoordelijkheid.

Financieel-economische sector

De mogelijkheden in de financieel-economische sfeer zijn bij Unilever ruim en aantrekkelijk. In de eerste plaats bestaat er door decentralisatie een grote verscheidenheid van functies op het hoofdkantoor en bij de werkmaatschappijen. Daarnaast brengt het grote aantal produkten differentiatie in problemen, werkklimaat en beleid.

Uw functie bij een Unilever werkmaatschappij omvat intensief contact met een aantal bedrijfssectoren. U krijgt te maken met productie-, marketing- en verkoopprocessen die bedrijfseconomische ondersteuning vragen. Al heel spoedig verwacht men van u een bijdrage in formulering en uitvoering van het beleid.

Ook de afdeling Interne Accountantscontrole blijkt vaak een platform voor verdere ontplooiing. Het contact met de grote verscheidenheid aan Unilever bedrijven resulteert niet alleen in een afwisselende job waarin controle en advies elkaar aanvullen, maar verschaft u tevens de ervaring die bij Unilever ook voor toekomstige functies bijzonder wordt gewaardeerd. Het volgen van een postdoctorale accountancy-opleiding is voor alle hierboven genoemde functies noodzakelijk.

Marketing sector

Van het totale pakket merkartikelen in Nederland neemt Unilever een fors deel voor zijn rekening. U vindt daarin overwegend bekende namen zoals b.v. Blue Band, Becel, Omo, All, Iglo, Unox en Calvé. Marktleaders vaak, die hun plaats in de winkels snel verruilen voor gebruik in het huishouden.

Om de produkten op hun levensweg adequaat te kunnen begeleiden, beschikt elke werkmaatschappij over een hooggekwalificeerd marketing-apparaat, waarin alle activiteiten rond de produkten gecoördineerd, begeleid en bijgesteld worden, vanaf de fase voor introductie tot en met de consumptie.

Mocht u een marketingfunctie bij een van onze ondernemingen ambiëren, dan krijgt u een bijzonder boeiende job.

U bent dan namelijk betrokken bij het concipiëren en uitvoeren van beleidsplannen, die de levensloop van een produkt bepalen. U werkt daarbij nauw samen met onder andere produktontwikkeling, productie, verkoop, marktonderzoek, het reclamebureau en de bedrijfseconomische afdeling. Naast de uiterst belangrijke „training on the job” is er een uitstekende eigen marketopleiding in de vorm van seminars om u voor de specifieke kanten van uw functie te bekwamen.

Als deze korte schetsen uw belangstelling wekten en u uzelf in een beleidsuitvoerende en beleidsformulerende functie bij Unilever ziet zitten, als u bovendien de mogelijkheid van afwisseling van functie en standplaats aantrekkelijk vindt dan willen wij u graag ontmoeten. Oriënterend wederzijds en uiteraard geheel vrijblijvend.

Een afspraak voor een gesprek maakt u met (voor de financieel-economische sector) de heer R. Staal, telefoonnummer 010 - 644240; (voor de marketingsector) de heer C.J. van der Graaf, telefoonnummer 010 - 644248.

Unilever omvat een indrukwekkend aantal werkmaatschappijen. In 75 landen staan haar medewerkers midden in het dynamische marktgebeuren van alledag. Dit biedt de goede manager hoogst interessante kansen in een veelzijdig concern. Indien u behoefte heeft om geïnformeerd te worden over andere mogelijkheden bij Unilever, dan kunt u vanzelfsprekend eveneens contact opnemen. Belt u dan: 010 - 644232.

 Unilever

Lezingencyclus: De omvang en de effectiviteit van de collectieve sector.

De Nederlandse economie maakt zware tijden door. Bedrijfssluitingen en massa-ontslagen zijn aan de orde van de dag. Hier staat onvoldoende creatie van nieuwe arbeidsplaatsen in de markt-sector tegenover. Door de toename van de werkloosheid neemt het beroep op de sociale voorzieningen toe en lopen tegelijkertijd de inkomsten van de overheid terug. Door deze gang van zaken neemt het begrotingstekort en de roep om bezuinigingen toe. Steeds meer principiële bezwaren tegen de verzorgingsstaat worden geuit. Zowel het paternalistische karakter van de verzorgingsstaat als de inefficiëntie van de arbeidsbureaucratie worden onder vuur genomen. De collectieve sector wordt nu zowel door financiële tekorten als door principiële aanvallen op haar functioneren bedreigd.

Wetenschappers van verschillende pluimage buigen zich dagelijks over de huidige problematiek. De economische crisis en de consequenties hiervan voor de collectieve sector kunnen rekenen op een warme belangstelling, in het bijzonder van economen (zie bijvoorbeeld 'Economisch beleid uit de klem; De crisis van de verzorgingsstaat'). Een keur van meningen en mogelijke remedies voor de huidige sociaal-economische problematiek van de collectieve sector worden aangedragen. De commissie gastcolleges van de Faculteit de Economische Wetenschappen (Universiteit van Amsterdam) organiseert in het derde trimester een lezingencyclus met als thema de omvang en de effectiviteit van de collectieve sector. De cyclus heeft tot doel een systematisch overzicht te geven van alle aspecten van en opvattingen de huidige sociaal-economische problematiek van de collectieve sector. De lezingen worden gehouden op dinsdagmiddag van 14.00 - 16.00 uur in zaal 1174, Jodenbreestraat 23. De eerste lezing wordt gehouden op 6 april. Elke lezing zal in beginsel bestaan uit een inleiding, gevolgd door een commentaar van een of twee coreferenten. De resterende tijd is beschikbaar voor publieke discussie. **De cyclus dient tevens als verplicht hoorcollege voor doctoraalcandidaten die het tentamen Openbare Financiën (klein) willen doen. Alle andere belangstellenden zijn natuurlijk van harte welkom.**

Programma

De eerste lezing (6 april) wordt gegeven door *Prof. Dr. E.J. Bomhoff*. De macro-economische problematiek van de collectieve sector komt in deze lezing aan de orde. Waarom moet bezuinigd worden? Wat is een aanvaardbare omvang van het financieringstekort? Of van de collectieve uitgaven?

Rob de Klerk (Universiteit van Amsterdam) en Drs. R. Gerritse (Inst. voor onderzoek van Overheidsuitgaven) zullen als coreferent optreden.

De tweede lezing (13 april), die over hetzelfde onderwerp gaat als de eerste lezing, zal in tegenstelling tot alle andere lezingen in debatvorm worden gehouden: *Prof. Dr. J. Pen* (Rijksuniversiteit Groningen) en *Prof. Dr. W. Driehuis* (Universi-

teit van Amsterdam)? geven ieder vanuit een eigen invalshoek een toelichting op de problematiek van de collectieve sector.

De derde lezing (20 april), ingeleid door *Prof. Dr. J. Kooiman* (lid cie. Vonhoff, Interuniversitair Inst. Bedrijfskunde, Delft) handelt over het functioneren van de Rijksoverheid en de mogelijke verbeteringen daarin. Bij de uitvoering van beleid doen zich problemen voor van bestuurlijk-organisatorische aard: het overheidsapparaat lijkt niet goed uitgerust om zich van zijn taak te kwijten. De doelmatigheid van de gebruikte middelen, te onderscheiden van de effectiviteit van de beleidsmaatregelen staan ter discussie. De inleiding wordt geëxponeerd door Drs. M.C.M. van Niekerk (Inst. voor Onderzoek van Overheidsuitgaven) en Drs. P.M. Kikkert (Universiteit van Nijmegen).

De vierde lezing (27 april) gaat over de mogelijkheden en gevolgen van uitbesteding van collectieve voorzieningen aan het bedrijfsleven en toepassing op grote schaal van het beginsel 'de gebruiker betaalt'. De collectieve sector levert een groot aantal 'gratis' of zwaar gesubsidieerde voorzieningen die door heffingen worden gefinancierd. Zowel het bedrijfsleven als individuele consumenten hebben voordeel van deze voorzieningen. De voorzieningswijze werkt inefficiëntie en oneigenlijk gebruik in de hand, en vaak wordt met een bepaalde voorziening de beoogde doelgroep niet in voldoende mate bereikt (zie 'Profiel van de Overheid', SPC).

Drs. G. Zalm (Ministerie van Financiën) geeft een toelichting op de mogelijke verbeteringen. *Ir. J.S. Knipscheer* (Interuniversitair Inst. Bedrijfskunde) en *Drs. N. Siljee* (Technische Hogeschool, Delft)? zullen als coreferent optreden.

De vijfde lezing (11 mei) gaat over de relatieve positie van ambtenaren en werknemers in het bedrijfsleven; het arbeidsvoorwaardenbeleid. De inleiding wordt gegeven door *Prof. D.J. Wolfson* (Erasmus Universiteit, Rotterdam) en van commentaar voorzien door *Drs. C.A. de Kam* (Sociaal Cultureel Planbureau) en een medewerker van de ABVA.

De zesde lezing (18 mei) gaat over de omvang en groei van de sociale zekerheid. Bezuinigingen in de sociale zekerheid tasten de peilers van de verzorgingsstaat aan. Anderzijds wordt een hoog (en groeiend) percentage van de overheidsuitgaven door de overdrachtsbetalingen opgesoupeerd: het stelsel is op lange termijn onbetaalbaar. Diverse hervormingsvoorstellen zijn gedaan (zie Heroverwegingen, *Drs. C. Peterse*, ESB, 13 januari 1982). *Prof. N.H. Douben* (Wetenschappelijke Raad Regeringsbeleid) gaat in op de problematiek van de beheersbaarheid van de overdrachtsbetalingen. Coreferenten zijn *Drs. A.F. Bakhoven* (Centraal Planbureau) en *Drs. J.A.H. Bron* (Inst. voor Onderzoek van Overheidsuitgaven).

In de laatste vier lezingen (25 mei / 1 juni / 8 juni / 15 juni) worden een aantal belangrijke uitgaven-categorieën van de collectieve sector onder de loep genomen (respectievelijk onderwijs, volkshuisvesting, gezondheidszorg en welzijnswerk). De financieel economische problematiek wordt vanuit een micro-economische invalshoek benaderd. De inleiders en coreferenten zijn respectievelijk: voor de zevende lezing (25 mei, onderwijs) *Ir. D.C. van Ingen* (inst. voor Onderzoek van Overheidsuitgaven) en *Dr. P.M.H. van Dijk* (Ministerie van Sociale Zaken)? voor de achtste lezing (1 juni, volkshuisvesting) *Prof. Dr. Ir. N. Priemus* (Technische Hogeschool, Delft), *Drs. H. ter Braak* (Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening)? en *Drs. J.B.S. Conijn* (Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid, Amsterdam)?; voor de negende lezing (8 juni, gezondheidszorg) *Dr. W.P.M.M. van der Ven* (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Publieke Sector, Rijksuniversiteit, Leiden), *Prof. Dr. F.F.M. Rutten* (Rijksuniversiteit Limburg) en *Drs. W.A. Koch* (Nederlands Instituut van Preventieve Gezondheidszorg, Leiden); voor de tiende lezing (15 juni, welzijnswerk) *Dr. H.J. Achterhuis* (Universiteit van Amsterdam, schrijver van het boek 'de markt van welzijn en geluk') *Prof. Dr. A. de Swaan* (Universiteit van Amsterdam).

Voor meer informatie:

Maria Brouwer, kamer 3305, telefoon 4157
of Wouter Zant, kamer 3146, telefoon 4291

---

vervolg van pag. 17

nog dan bij een modernisering is Birma gebaat bij een verzoening van Rangoon met de etnische opstandelingen; en als dat niet lukt in ieder geval met het handhaven van de status quo. Waarnemers vrezen echter dat de opstandelingen gebruik zullen maken van het aftreden van Ne Win als zal blijken dat San Yu's controle over het leger niet even groot is als die van zijn voorganger. Van de gesmeerde en geruisloze machtswisseling die Ne Win voorstond op 9 november, is door de dood van Thaug Kyi, de dag daarvoor, weinig terecht gekomen. Thaug Kyi was als secretaris-generaal van de B.S.P.P. Birma's derde man. Voorlopig wijst niets erop dat de naam van de hoofdstad -wat 'eind van de oorlog' betekent- het land waardig is.

De dag dat ik Birma weer verlaten moet, laat Htu Htu het op onze laatste afspraak afweten. Ik begin mij zorgen te maken. Zal hij door zijn omgang met mij in moeilijkheden zijn geraakt? Heb ik mijzelf niet verdacht gemaakt met mijn plan naar Moulmein te vertrekken in plaats van Pagan?

In de vertrekhal van de luchthaven wordt mijn terugblik op de bijzondere week in Birma steeds weer verstoord door het luidruchtige enthousiasme van de groep Duitsers.

'Aber die Kirchen in Pagan, die waren doch ganz toll...' vang ik op en besef dat achterlijkheid ook maar een relatief begrip is.

Sjon Hauser

**NEDERLANDSE
ACCOUNTANTS
MAATSCHAP**

Accountancy

De Nederlandse Accountants Maatschap is een van de grote nederlandse accountantskantoren, waarin wij medio 1981 samenwerken met 185 registeraccountants.

Onze totale personeelsbezetting is ca. 1200 gespreid over 28 vestigingen in Nederland, 2 in België en 1 in Curaçao.

Wij werken samen met:

- Begheyn & Sneep, belastingadviseurs
- Volder & Co., organisatie-adviseurs
- Touche Ross & Co., internationale accountancy.

Gezamenlijk voeren wij een omvangrijke en zeer gevarieerde controle- en adviespraktijk, waarin voor geïnteresseerde jonge academici ruime mogelijkheden tot plaatsing aanwezig zijn.

Kantoor Amsterdam,
Jan van Goyenkade 11, telefoon 020-733012
Algemeen Secretariaat, Hofplein 19, Rotterdam,
telefoon 010-110455.

De nieuwe studie

De besluitvorming over de tweefasenstructuur

In de vorige Rostra was te lezen wat in het eerste rapport van de Programma Commissie (PC) staat. Inmiddels is het tweede rapport van de PC uit en is in de fakulteitsraad (FR) n.a.v. de beide rapporten besloten. Het merendeel van de besluiten wijkt niet of nauwelijks af van de pre-adviezen van de PC. Daarom wordt hiet volstaan met de belangrijkste afwijkingen in de besluiten van de FR.

Daarnaast wordt ingegaan op de organisatiestructuur die in het hele proces is toegepast. Hieruit blijkt dat inspraak wel efficiënt kan zijn en dat hierdoor 'niet-beslissers' wel degelijk invloed kunnen hebben op de besluitvorming. Uit onderstaand schema blijkt dat gedurende de advisering en besluitvorming voortdurend dwarskoppelingen zijn gemaakt om zo de meningen van de fakulteit (studenten, docenten en staf) te peilen. Deze dwarskoppelingen staan naast het feit dat in alle commissies en raden waar de herprogrammeringsproblematiek aan de orde kwam ook studenten en docenten vertegenwoordigd waren. De besluiten die uiteindelijk genomen zijn door de FR hebben vrijwel allemaal een zeer brede steun gekregen.

We willen de volgende punten naar voren halen. Er zijn door de PC twee hearings georganiseerd. Een voor dagstudenten en een voor avondstudenten. Iedereen stelde altijd dat er tussen dag- en avondstudenten grote verschillen van mening en van belangen zouden bestaan. Uit het resultaat van beide hearings blijkt dat dit reuze mee valt. Vaak was er overeenstemming of was de eerste keuze van de dagstudenten de second-best keuze van de avondstudenten. Zo was er overeenstemming over het punten-aantal voor het verplichte gedeelte, de invoering van de vrije studiepunten, het niet verplicht koppelen van de skriptie aan een specialisatievak, maar aan een willekeurig vak uit het vrije doktoraal (dus ook bv. aan een keuzevak). Vrijwel algemene overeenstemming bestond over de invoering van een gebonden keuzevak in de propedeuse.

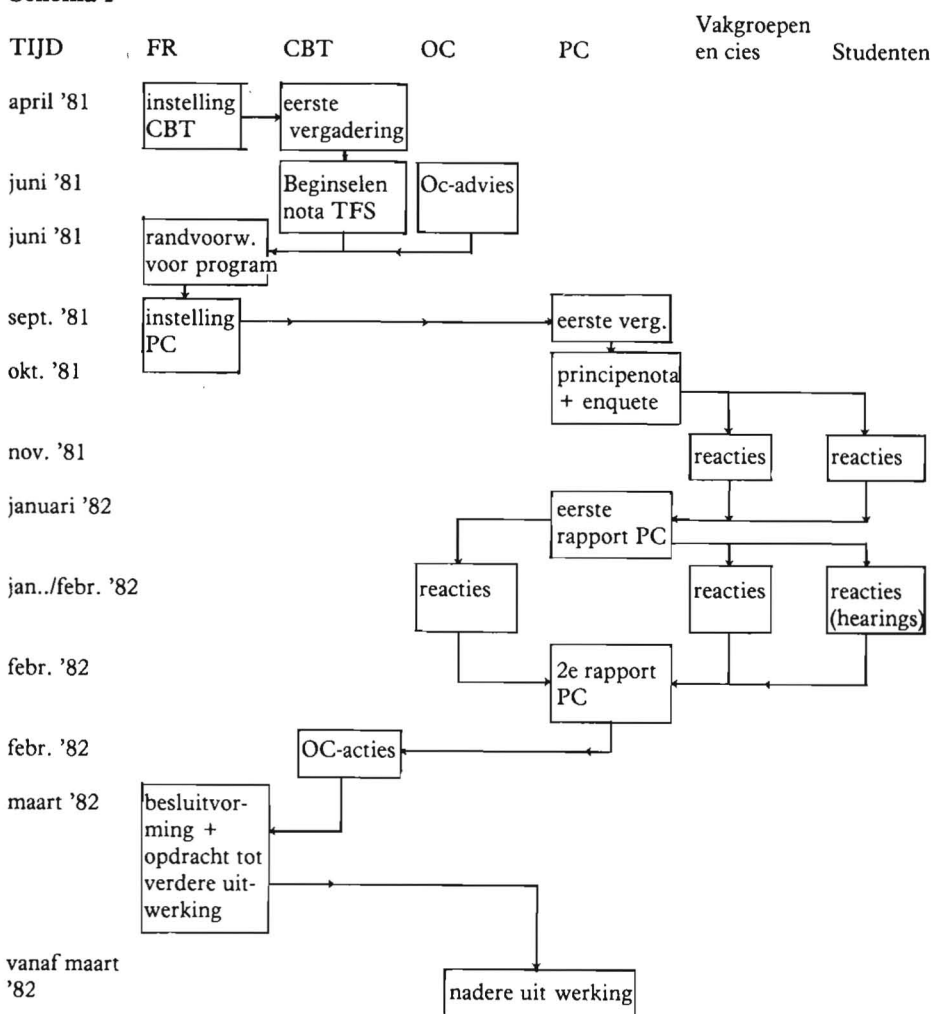
De beide hearings hebben overigens daadwerkelijk hun invloed gehad op de besluitvorming. Hiervan twee voorbeelden. De koppeling van de skriptie aan het specialisatievak is ook door de FR losgelaten. De door de hearings ingenomen standpunten over de omvang van het verplichte gedeelte zijn ook door de FR overgenomen. Gedurende het consultatie- en besluitproces is op bepaalde punten een steeds grotere overeenstemming bereikt. Blijkbaar heeft men naar elkaars argumenten geluisterd.

de besluitvorming

In onderstaand schema is weergegeven hoe de FR besloten heeft om de punten van het verplichte gedeelte te verdelen. De afwijkende standpunten van de FR t.o.v. de PC zijn, dat de raad gekozen heeft voor een gebonden keuzevak in de propedeuse en dat het studiepoint voor de introductie niet in zijn geheel ten koste gaat van wiskunde maar verdeeld wordt over alle vier de vakken uit het eerste trimester.

Daarnaast is ter vergelijking opgenomen de naar studiepunten omgerekende verdeling van het huidige programma en het percentage nieuw staat tot oud.

Schema 1

legenda: FR = Faculteitsraad
CBT = Commissie Beginselnota Tweefasenstructuur
OC = Onderwijscommissie
PC = Programmacommissie

Schema 2

	1		2		3	
	nieuwe programma		oude programma		(1:2) × 100%	
algemene inleiding	3½		5		67%	
macro	10½		13		70%	
micro	10½		13		81%	
IEB	3½		9		39%	
totaal algemene economie		28		42		67%
bedrijfs economie		17½		24½		71%
boekhouden	3½		4½		78%	
wiskunde	7		8		88%	
statistiek	10½		16		66%	
totaal steunvlakken		20		28½		70%
keuzevakken		3½		18		19%
werkstukken		5		12		42%
verplicht gedeelte (exclusief werkstukken)		66½		93		72%
vrije gedeelte (inclusief werkstukken)		101½		117		87%

DIJKER EN DOORNBOS BIEDT EEN BOEIENDE TOEKOMST AAN DE EC. DRS. DIE ZICH INTERESSEERT VOOR DE ACCOUNTANCY

Taakomschrijving: In de aanvangsfase wordt u ingezet in de controlepraktijk. Daarbij wordt rekening gehouden met uw postdoctorale studie accountancy. Zo ontwikkelt u zich snel en

efficiënt tot registeraccountant. Als een dergelijke toekomst u aantrekt, dan verzoeken wij u contact met ons op te nemen over de mogelijkheden voor een

BEDRIJFSECONOOM

(diverse vestigingen)

Vereisten: geheel of vrijwel geheel voltooide studie (bedrijfs) economie aan een van de Nederlandse hogescholen of universiteiten. Bereidheid om de postdoctorale studie accountancy te volgen. (Voor het volgen van die studie biedt onze maatschap ruime faciliteiten.)

Arbeidsvoorwaarden: Salariëring overeenkomstig bestaande schalen; 13de maand; 8% vakantietoelage; vakantieregeling op basis van leeftijd; goede regeling omtrent vergoeding van reis- en studiekosten; collectieve verzekeringen; pensioenfonds.

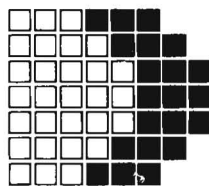
Carrière: Wij gaan er net als u vanuit dat u uw postdoctorale studie accountancy met goed gevolg afsluit. Dan bent u officieel registeraccountant. Afhankelijk van uw ontwikkeling binnen de maatschap behoort daarna benoeming tot medewerker of vennoot tot de mogelijkheden.

Sollicitatie: U kunt uw sollicitatie of verzoek om nadere inlichtingen richten tot Dijker en Doornbos/accountants t.a.v. de heer F.A. Slikker, Buitenveldertselaan 7, 1082 VA Amsterdam, telefoon: 020-446881.

Profiel van onze organisatie: Dijker en Doornbos/accountants heeft een samenwerkingsverband met belastingadviseurs en organisatieadviseurs. De maatschap telt 24 vestigingen in Nederland, 2 in België en 1 op Curaçao, waarin circa 1.800 mensen werkzaam zijn.

Zij maakt deel uit van de internationale maatschap Binder Dijker Otte & Co. (B.D.O.) met 200 vestigingen over de gehele wereld.

In de maatschap wordt een modern sociaal beleid gevoerd in samenwerking met diverse beleidscommissies en Ondernemingsraad. Een functiewaarderingsysteem en een daarop afgestemd salaris- en beoordelingsstelsel zijn onlangs ingevoerd. Een begin wordt gemaakt met gesystematiseerde carrièreplanning/promotiebeleid. Er is een bedrijfsgeneeskundige dienst aan de maatschap verbonden.

Zie ook: **jobdata**
onder * 30323 #

Dijker en Doornbos/accountants

Alkmaar Amsterdam Arnhem Bergen op Zoom Breda Doetinchem Eindhoven Emmen 's-Gravenhage Groningen Heerlen Helmond Hengelo(O) 's-Hertogenbosch Hilversum Leeuwarden Middelburg Nijmegen Roermond Roosendaal Rotterdam Tilburg Utrecht Zwolle Antwerpen Brussel Willemstad (Curaçao)

Internationaal Binder Dijker Otte & Co.: Amsterdam Brussel Dublin Hamburg Kopenhagen Lissabon Londen Luxemburg Madrid Milaan Oslo Parijs Stockholm Wenen Zürich en in diverse steden in andere werelddelen.

trimester

De raad heeft gekozen om in een trimester-systeem te programmeren. Een trimester bestaat uit 14 weken. Deze 14 weken moeten verdeeld worden over kollegeweken en tentamenvorbereidingsweken. Voor deze verdeling lagen twee opties op tafel.

a) 10 weken kollege en 4 weken tentamen

b) 11 weken kollege en 3 weken tentamen

Elf weken kollege heeft als voordeel met name voor wiskunde, dat er één week langer contacturen zijn. Het nadeel is dat voor de tentamenvorbereidingstijd slechts drie weken uitgetrokken zijn. Daarin moeten dan vier tentamens plus eventuele herkansingstentamens gepland worden. Een opeenhoping dus.

Bovendien levert het plannen van elf kollegeweken in de periode april tot juli een hoop problemen op. De raad heeft daarom, mede op grond van het unaniem advies van de hearings besloten om te kiezen voor tien kollegeweken en vier tentamenvorbereidingsweken.

kollegerooster

In onderstaand schema is het kollegerooster van het verplichte deel van de studie weergegeven. In afwijking van de eerste voorstellen van de PC zijn Bedrijfseconomie 1 en Statistiek 1 omgedraaid zodat in het eerste trimester niet 3/4 maar 'slechts' de helft besteed hoeft te worden aan steunvakken.

losse eindjes

Door de grote haast achter het werk van de PC zijn veel zaken niet uitgewerkt. In het rapport van de PC zijn dan ook zeer veel losse eindjes te vinden. De FR heeft de uitwerking van deze losse eindjes doorverwezen naar verschillende instanties met de opdracht om zo snel mogelijk met werkbare voorstellen te komen.

Schema 3

Propedeuse			verplicht ged. doctoraal	
1e trim.	2e trim.	3e trim.	1	2
Alg. inl. economie	Macro-economie	Macro-economie 2	Macro-economie 3	I.E.B.
Boekhouden	Gebonden keuzevak	Micro-economie 1	Micro-economie 2	Micro-economie 3
Bedrijfs-economie 1	Statistiek 1	Bedrijfs-economie 2	Bedrijfs-economie 3	Bedrijfs-economie 5
Wiskunde 1	Wiskunde 2	Statistiek 2	Bedrijfs-economie 4	Statistiek 3

Dick van Nes
Hans Oosterdorp

DAGERAAD

De 122ste en 123ste vergadering van de fakulteitsraad (FR)

De 122ste van de FR was een besloten vergadering naar aanleiding van het vertrouwelijke rapport van de commissie van aanbeveling. Deze commissie was ingesteld om de problemen rond de bestuurskrisis van afgelopen najaar te bestuderen en hieromtrent aanbevelingen te doen aan raad en bestuur. Het fakulteitsreglement zegt dat van besloten vergaderingen alleen de besluiten openbaar zijn. Ik zal mij dan ook tot die besluiten beperken.

1. De FR besluit dat het bestuur in de ideale situatie bestaat uit drie door de Raad gekozen leden. Dit in tegenstelling tot de huidige verwarrende situatie waarin het fakulteitsreglement zegt dat het bestuur uit drie gekozen leden bestaat, terwijl de functiebeschrijving van het hoofd van het fakulteitsburo (een ambtenaar) zegt dat deze (als vierde) adviseerend lid is van het bestuur.
2. Aan het College van Bestuur zal worden gevraagd in hoeverre de functiebeschrijving van het hoofd van het fakulteitsburo rechtsgeldigheid heeft, althans daar waar het gaat om zijn lidmaatschap van het bestuur.
3. Het rapport van de commissie van aanbeveling wordt met de notulen van de raad doorgestuurd naar het College van Bestuur.
4. De konklusie van het rapport, door de FR overgenomen, bevestigt de openbaarheid van bestuur, de toegankelijkheid van het bestuur voor iedereen en de vrije informatieverstrekking aan raadsleden en anderen. Vanzelfsprekend zijn stukken over personen als het gaat om hun kwaliteiten, verleden, functioneren, etc. vertrouwelijk en alleen voor bestuur en raadsleden toegankelijk.
5. Het bestuur mag niet functioneren als een apart nivo in de hiërarchie. De Raad is het hoogste orgaan, het bestuur voert de besluiten van de Raad uit en bereidt de raadsvergadering voor. Eenheid van bestuur is dus niet noodzakelijk. Het bestuur hoeft geen eensluidende adviezen aan de Raad te geven. Individuele bestuursleden kunnen dus niet op afwijkende mening binnen het bestuur aangesproken worden.

De 123ste vergadering van de FR was geheel gewijdt aan de behandeling van het eerste en tweede rapport van de Programma Commissie. In deze Rostra en de vorige staan twee uitgebreide artikelen over de besluitvorming rond de Tweefasenstructuur.

Dick van Nes
kamer 2162, telefoon: 525 4134

SCHELTEMA HOLKEMA VERMEULEN B.V.

Sinds 1 maart 1981 met een sterk uitgebreide afdeling economische wetenschappen voor een ruime keuze op het gebied van: accountancy, financiering, automatisering, marketing, organisatie, economie en geografie.

A. Heertje en E. van der Wolk -
Werkloosheid verwording en verwachting.
De economische crisis en haar slachtoffers.
Keesing, 1982

f 23,50

F.G. van Herwaarden en C.A. de Kam -
Om de poen is het te doen. De betekenis
van publieke heffingen, belastinguitgaven
en sociale zekerheid voor de personele in-
komensverdeling. Vier toepassingen van
GENTAX.
Kluwer, 1981

f 45,00

Paul Bureau - The disorder in world money.
From Bretton Woods to SDRs.
Inst. Econ. Affairs, 1981

f 6,55

R. Ferber & W.Z. Hiersch - Social
experimentation and economic policy.
Cambridge U.P., 1982

f 39,75

M.I. Kamien & N.L. Schwaertz
- Market structure and innovation.
Cambridge U.P., 1982

f 39,75

John Weeks - Capital and exploitation.
Edward Arnold, 1981

f 29,75

Wie helpt wie? Ontwikkelingshulp aan het
nederlandse bedrijfsleven.
Sjaloom, 1982

f 16,50

Accountantscontrole en steekproef.
NIVRA Geschrift 25.
Kluwer, 1982

f 45,00

Automatisering en controle deel IV.
Mededelingen m.b.t. de betrouwbaarheid
en continuïteit van geautomatiseerde
gegevensverwerking.
NIVRA Geschrift 26,
Kluwer, 1982

f 16,50

C.H. Kepner & B.B. Tregoe -
The new rational manager.
John Martin, 1981

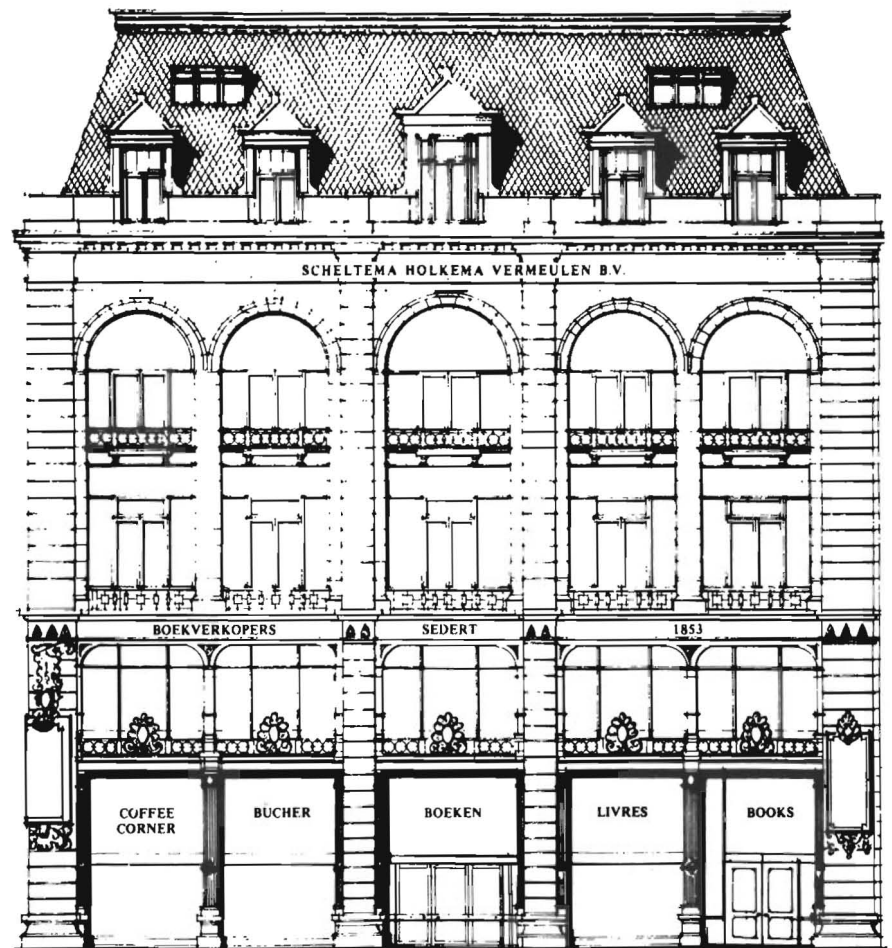
f 45,75

Peter F. Drucker -
The changing world of the executive.
Times Books, 1982

f 50,85

Karel Roscam - De dekolonisatie
van Afrika.
Wereldvenster, 1982

f 22,90

scheltema holkema vermeulen bv

boekverkopers sedert 1853

spui 10 1012 WZ amsterdam holland tel. 020 - 26 72 12